ZORAN ŽIVKOVIĆ

BAŞKA ZAMAN KÜTÜPHANELERİ

2. BASKI

ZEPROS

ZORAN ŽIVKOVIĆ

BAŞKA ZAMAN KÜTÜPHANELERİ

Sırp edebiyatının önde gelen yazarlarından biri olan Zoran Zivkovic, postmodern fantezi türünün dünya üzerindeki en önemli yapıtlarından olan ve 2003 yılında Dünya Fantezi Ödülü'ne layık görülen "Başka Zaman Kütüphaneleri"nde iç içe geçmiş altı öyküye yer veriyor.

Gelecekte bir gün yazacağı romanlara Internet ortamında, bir web sitesinde rastlayan bir yazarla tanışırız bu öykülerin ilkinde. Sonraki öyküde, posta kutusunda sürekli olarak kalın ciltli kitaplar bulan ve oturduğu apartman dairesinin içini bu kitaplarla dolduran yalnız bir adam çıkar karşımıza. Üçüncü öyküde, dünya üzerinde gelmiş geçmiş ve halen yaşamakta olan tüm insanların biyografilerinden oluşan bir kütüphaneden bir gece vakti korkulu kuşkular içinde çıkmaya çalışırız. Dördüncü öyküde, cehennemde sonsuza dek kitap okumaya mahkûm edilmiş bir günahkârla aynı hücrede buluruz kendimizi. Bizi şaşkına çevirir bütün dünya kitaplarını içinde barındıran küçük bir kitap, beşinci öyküde. Son öyküde, kütüphanesinin rafında karşısına çıkan karton ciltli bir kitaptan kurtulmaya çalışan eski kitap koleksiyoncusunun tecrübesiyle dünya üzerinde bugüne değin yayımlanmış ne kadar kitap varsa hepsini içimizde buluruz.

Olağanüstü bir düş gücünün ürünü olan "Başka Zaman Kütüphaneleri," içinde Pandora'nın kutusunun saklı olduğu bir okuma yolculuğu....

ZEPROS
www.zeprosyayinlari.com
facebook.com/zeprosyayinlari

Fiyatı: 13₺

ISBN 978-605-5075-52-1

ZEPROS

Zepros Yayınları: 2

Edebiyat Dizisi: 1

BAŞKA ZAMAN KÜTÜPHANELERİ

(The Library; 2002)

© 2002 Zoran Živković

©2015, minval yayınları
Bu kitabın Türkçe yayın hakları, Anatolialit Ajansı aracılığıyla
Minval Yayınları'na aittir.
Zepros Yayınları, Minval Yayınları'nın tescilli markasıdır.
Her hakkı saklıdır. Kaynak gösterilerek tanıtım amaçlı kısa alıntılar dışında
yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Genel yayın yönetmeni: Tansel Mumcu

Edebiyat dizisi editörü: Yasemin Mumcu

Kitap editörü: Hacer Mete

Çeviren: Cumhur Orancı

Kapak tasarım: Hüseyin Özkan

Sayfa tasarım: Özlem Özkan

ISBN: 978-605-5075-52-1

Baskı ve Cilt
1. Baskı: İstanbul, Haziran 2015
2. Baskı: İstanbul, Kasım 2016

Matbaa Sertifika No: 22858
Lord Matbaası
Davutpaşa Cad. Davutpaşa Emintaş San. Sit. Nu: 103/430
Tel: (0212) 674 9354 Topkapı - İstanbul

zepros yayınları
Yayıncı Sertifika No: 23213
Barış Mah. Egemenlik Cad. Tüze Sitesi
34520 3C Blok Kat:14 D:58 Beylikdüzü / İstanbul
Telefon ve Belgegeçer: (212) 638 0090
www.zeprosyayinlari.com

ZORAN ŽIVKOVIĆ

BAŞKA ZAMAN KÜTÜPHANELERİ

Çeviren
Cumhur Orancı

ZEPROS

ZORAN ŽİVKOVİĆ, 5 Ekim 1948'de Sırbistan'ın Belgrat şehrinde doğdu. Belgrat Üniversitesi Filoloji Fakültesi'nde profesör olarak görev yapmakta olan Zivkovic, ayrıca yaratıcı yazarlık dersi vermektedir.

Živković, 21 tane kurgu kitabın yazarıdır: "The Fourth Circle" (1993), "Time Gifts" (1997), "The Writer" (1998), "The Book" (1999), "Impossible Encounters" (2000), "Seven Touches of Music" (2001), "The Library" (2002), "Steps through the Mist" (2003), "Hidden Camera" (2003), "Compartments" (2004), "Four Stories till the End" (2004), "Twelve Collections and the Teashop" (2005), "The Bridge" (2006), "Miss Tamara, The Reader" (2006), "Amarcord" (2007), "The Last Book" (2007), "Escher's Loops" (2008), "The Ghostwriter" (2009), "The Five Wonders of the Danube" (2011), "The Grand Manuscript" (2012) ve "The Compendium of the Dead" (2015).

CUMHUR ORANCI: Çevirmen, yazar. 1960 yılında İstanbul'da doğdu. 1980 öncesinde yurtdışına çıktı. Bir süre *Aydınlık* gazetesi için Avrupa muhabirliği yaptı. Uzun yıllar denizci olarak çalıştı ve dünyayı dolaştı. 1991'de denizcilik anılarına dayanarak, düşsel gerçekçi bir tarzda kaleme aldığı ilk romanı *Butterfly'ın İntihar Seferi*'ni yayımladı. Bu kitabı 1995'te basılan *Domingo Garcia'dan Geriye Kalan Öykü* izledi. Türk edebiyatının ilk 'urban-fantezi' romanı olan *Saydam* adlı kitabı 1996 yılında yayımlandı. Uzun yıllar sonra kaleme aldığı romanı *Acı Düşler Bulvarı* 2012 Temmuz'unda Ayrıntı Yayınları'nın Yeraltı Serisi'nden yayımlandı.

Muriel'e sevgilerle...

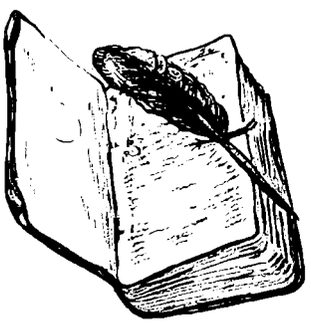

İÇİNDEKİLER

Sanal Kütüphane 7

Ev Kütüphanesi 27

Gece Kütüphanesi 47

Cehennem Kütüphanesi 73

En Küçük Kütüphane 89

Soylu Kütüphane 117

Teşekkür 135

SANAL KÜTÜPHANE

Esasen e-posta tamamıyla kusursuz bir şey değil. İnternet servis sağlayıcıları, her ne kadar bizi istenmeyen e-postalar almaktan korumaya çalışsa da bu soruna hiç kimse kesin bir çözüm bulamıyor. E-posta hesabıma her girdiğimde gelen mesajlar kutusuna tanımadığım kişiler tarafından gönderilmiş en az bir mesajla karşılaşıyorum. Çoğu zaman bu tür mesajlardan birden fazla aldığım oluyor; hatta bir defa internete bağlı kaldığım birkaç saat içerisinde on üç adet mesaj alarak rekor kırmıştım.

Sonunda dayanamadım ve bana epey bir zorluk çıkartacağını bildiğim halde, e-posta adresimi değiştirdim. Yeni adresimi sadece tanıdığım birkaç kişiyle paylaştım, ama yine de değişen bir şey olmadı. Bu can sıkıcı

e-postalar kısa bir süre sonra tekrar gelmeye başladı. Şikâyetimi servis sağlayıcıma bildirdim, onlar da dolambaçlı laflarla, ellerinden gelen bir şey olmadığını ifade ettiler. İlgimi çekmeyen her şeyi silmemi, çünkü tehlikeli bilgisayar virüslerinin genelde istenmeyen e-postalarla yayıldığını söylediler.

Bu öneri benim için oldukça anlamsızdı, çünkü virüsler konusunda bir şey bilmesem de bu tür iletileri alır almaz zaten siliyordum. Aslında ilk başlarda, bu tür iletileri büyük bir şaşkınlık içinde okuyordum. Ama bunun nasıl bir olay olduğunu anladıktan sonra, nereden ve kim tarafından gönderildiğini bilmediğim tüm mesajları hemen silmeye başladım. Göndericilerin ilgimi çekmek için her türlü numarayı denemesine karşın, bu e-postalara şöyle bir göz atma zahmetinde dahi bulunmadım. Abartılı, ilgi çekici konu başlıklarıyla süslü ve gösterişli görsel özelliklere sahip mesajlarda akla hayale gelebilecek her türlü ürünün reklamı yapılarak bu ürünlerin her birini mutlaka almam gerektiği tekrarlanıp duruyordu.

Örneğin, şayet adını daha önce hiç işitmediğim Pasifik Okyanusu'na kıyısı olan bazı ülkelerce iyi bilinen bir kuruma para yatırırsam beni bir gecede zengin edeceklerini vaat ediyorlardı. Veyahut iki haftalık mektuplu öğretimden sonra istediğim herhangi bir Hıristiyan kilisesinde

vaiz olabilecek, vaftiz yapabilecek, nikâh kıyabilecek ve cenaze kaldırabilecektim. Bir de, yaşım ne olursa olsun, bazı yeni ve uzun soluklu çarelerle zamanı yirmi beş yıl geriye çevirebilme fırsatına sahip olabilecektim. Ayrıca, başkalarının paralarını kendi banka hesabım üzerinden bir başkasının hesabına havale edersem, bana yüzde kırk dokuz gibi mütevazı bir komisyon ödenecekti. Bunun yanı sıra, kumar tutkumu, dürüst olduğu garantisi verilen birtakım sanal kumarhanelerde gece gündüz giderebilecektim. En nihayetinde, bütün bunların ötesinde, çok az bir ücret ödemek kaydıyla canımın istediği kadar mesajı canımın istediği sayıda gönderebileceğim iki buçuk milyon adet faal durumdaki e-posta adresini gizli bir şekilde temin edebilecektim.

Tesadüfen gözüme çarpan bu e-posta, eğer bu kadar kısa bir mesaj içermeseydi, benzerleri gibi bilgisayarımın geri dönüşüm kutusuna gidecekti. Siyah bir zemin üstünde sade ve basit büyük sarı harflerle üstte SANAL KÜTÜPHANE, altta da nispeten daha küçük mavi harflerle bu tür mesajların içeriğindeki saldırganlığı pek barındırmayan *"Bizde dünyadaki bütün kitaplar bulunur!"* sloganı yazıyordu.

İnternette karşıma çıkan onca abartılı mesaj içinde ilgimi çeken tek mesaj bu olmuştu. Dünyanın en büyük

kütüphanelerinin web siteleri bile kendilerinde "dünyadaki bütün kitaplar"ın bulunduğunu iddia edemiyorlardı. Bu ilanı veren kişi her kimse, son beş bin yıl içinde dünyada kaç kitap yayımlandığına dair hiçbir fikre sahip değil sanırım. Şimdiye kadar hiç kimse bir kütüphane inşa edip içini de, unutulup gitmiş kitaplar da dahil olmak üzere, dünyadaki bütün kitaplarla doldurabilmeyi başaramamıştı.

Bir de "sanal" diye bir kelime vardı. "Sanal" kelimesiyle ifade edilmek istenen şey, elektronik ortamda hazırlanmış kitaplar olmalıydı. İnternette elektronik ortamda yayınlanmış kitapların siteleri de var, ben de zaman zaman bu siteleri ziyaret ediyorum. Ancak bu tür sitelerde çok fazla bir seçenek bulmak mümkün olmuyor. Bu tür sitelerde sadece birkaç yüz kitap bulabiliyorsunuz ve bu da "dünyadaki bütün kitaplar"la kıyaslandığında okyanusta tek bir damla anlamına geliyor. Zaten kim kalkıp da alabildiğine uçsuz bucaksız bir şeyi bilgisayar ortamına aktarmaya girişir? Bir de kim böyle bir çabaya değeceğini düşünür?

Her ne kadar bunun aslı astarı olmayan bir şaka olabileceği konusunda kendimi ikna ettiysem de merakımı yenebilmem mümkün olamadı. Eğer bu işin içinde kitaplarla ilgisi olmayan bir şey varsa, bu iletiyi anında

silecek ve konuyu da aklımdan çıkarıp unutacaktım. Ancak bir yazar için bu konu, boğanın karşısında kırmızı bez sallamak gibi bir şeydi. Mesajı sileceğim yerde, imleci bir sonraki sayfayı gösteren yazının üzerine getirip tıkladım. Ok imleci işaret parmağı şeklini aldı ve ben kendimi Sanal Kütüphane'de buldum.

Pek bir şey değişti denemez. Sayfa zemini siyah olarak kaldı ve sadece sitenin adıyla sloganın altında iki küçük ilave belirdi. Bunların birincisi, araştırılacak konunun yazıldığı dar beyaz dikdörtgen bir boşluk, yani standart bir arama kutusuydu. Yine de başlangıçta görülen "Yazar" kelimesinden dolayı eser adıyla veya başka bir konu başlığıyla buradan arama yapabilmek mümkün değildi. Başımı, hayal kırıklığı içinde salladım. Dünyadaki bütün kitapları barındırdığını iddia eden bir kütüphaneden çok daha modern özelliklere sahip olması beklenir. Ekranın tam dibinde de bir e-posta adresi vardı.

Kutuya kendi adımı yazdım. Bunu, öyle görünmesine rağmen kendimi beğendiğim için yapmadım. Kendimi seçmemin nedeni, açıkçası, kendi çalışmalarıma daha âşina olmamdı. Eğer Sanal Kütüphane'de, sloganında iddia ettiği gibi, dünyadaki bütün kitaplar varsa, o zaman benim yayımlanmış üç kitabımın da burada olması gerekiyordu. Her ne kadar öyle çok ünlü bir yazar olmasam

da eğer bir kütüphanede dünyadaki bütün yazarların kitapları yer alıyorsa, bunlar arasında benim kitaplarım da bulunmalıydı. Böyle bir yerde herhangi bir konuda ayrımcılık yapılmaması gerekir.

Arama motorundan iki sonuç çıkma olasılığı vardı. Eğer arama beklenen sonucu vermezse -büyük bir ihtimalle de vermeyecekti- bu sitenin de ustaca planlanmış bir şaka olduğu anlaşılacaktı. Herhalde biri kalkıp şu yazarlarla bir kafa bulayım falan diyerek yola çıkıp bu siteyi kurmuş olmalıydı. Tabii bu arada bu şakadan, yazarların yanı sıra yayıncılar, eleştirmenler, kütüphaneciler, kitapçı dükkânları, yani kısaca tüm bir yayıncılık dünyası nasibini alacaktı. Çalışmalarımın sıralandığı bir sayfa yerine karşıma ne tür bir saçmalık çıkacağını kim bilebilirdi ki. Ama bundan şikâyet etme hakkım yoktu; çünkü hiç kimse beni bu siteye zorla sokmamıştı. İşimi gücümü bırakıp böyle saçma bir şeyle ilgileniyorsam, böyle bir alayı hak etmişim demektir.

Tabii, bu arada, olur da yayımlanmış kitaplarım bilgisayar ortamında karşıma çıkarsa, işte o zaman durum oldukça çetrefilli bir hâl alacaktı. Ben bu tür bir yayım için telif haklarımı hiç kimseye devretmemiştim, yani, kitaplarımın bu sitede karşıma çıkması bunların korsan yayım olduğu anlamına gelecekti. İşte o zaman hiç de

hoş olmayan bir durumla karşı karşıya kalacaktım. İnternetin bu tür telif hakları ihlalleriyle dolup taştığını biliyordum ve duyduğum kadarıyla bu da istenmeyen e-postalardan korunmak kadar zordu.

Eğer Sanal Kütüphane'de benim kitaplarım da varsa, arama motorunun bunu belli bir süre içinde bulması gerekirdi. Bilgisayar hızı ne olursa olsun, böylesine devasa bir külliyat söz konusu olunca yapılacak bir arama da "pat" diye anında kesinlikle sonuçlanamazdı. Ben tam da bunu düşünürken arama motoru "pat" diye durdu. "Ara" düğmesine tıkladığım an, ekranda yeni bir pencere açılmıştı. Bu sefer arka zemin gri, yazılar siyah ve beyazdı. Bir de sıradanlığı bozan küçük ve renkli bir fotoğraf belirmişti.

İşte o anda aklıma gelen ilk şey, bu arama motorunun hızı buysa, bu işin içinde kesinlikle bir üçkâğıt olduğuydu. Ama kısık gözlerle yazıları okumaya çalışan görüntüm monitör ekranında belirdiğinde bir an başımdan aşağı kaynar sular döküldü. O fotoğraftaki bendim, buna hiç şüphem yoktu, ancak fotoğrafın nerede çekildiği konusunda bir fikir sahibi değildim. Fotoğrafta biraz genç görünüyordum, ama ne kadar genç olduğumu söyleyebilmek çok zordu.

Fotoğrafın altında, ekranın sol tarafında, kısa bir biyografi buldum. Sondakiler hariç tüm bilgiler doğruydu. Kanım donmuş bir halde kendimle ilgili hiç bilmediğim bilgileri okuyordum. Ölümümle alakalı bilgilerde garip bir belirsizlik vardı. "Öldü" kelimesini, virgülle birbirinden ayrılmış dokuz ayrı yıl takip ediyordu. Burada yazılar siyah, rakamlar da beyaz yazılmıştı. Tarihlerin en yakını on beş yıl, en uzağı da yarım yüz yıl sonrasıydı. Bu bilgileri buraya giren her kimse, açıkçası hastalıklı bir mizah anlayışına sahipti.

Ekranın sağ tarafında, kitaplarımın bir listesini buldum. Ancak bu liste, üçüncü kitabımla sonlanmıyordu. Bu, yirmi bir adede kadar uzanan uyduruk bir listeydi. Böylesine geniş bir bibliyografya beni memnun etmedi diyemem, ancak listedeki kitapları ben yazmamıştım. Burada da iki renk kullanılmıştı: Gerçek hayatta yayımlanmış bulunan üç kitabım siyah, diğer on sekiz yapıt ise beyaz yazılmıştı. Diğer kitap adları kronolojik bir sıraya göre yazılmıştı. Bunların birincisi ertesi yılın tarihini, sonuncusu da kırk beş yıl sonrasının tarihini taşıyordu. Yani, karşımda sadece bir puşt değil aynı zamanda da kendini falcı sanan biri vardı.

Bunlar ciddiyetten uzak şeylerdi, ama şimdi bu noktada başka önemli bir soru daha karşıma çıkmıştı. Bütün

bunlar, saçma sapan şeyler yaparak insanlarla kafa bulan işsiz güçsüz birtakım kişilerin işi olabilir miydi? İnternet, işi gücü millete muzırlıklar yapmak olan bir sürü adamla doluydu. Bilgisayar korsanları bunun güzel bir örneğidir. Bunların en büyük zevki, onlara hiçbir yararı olmasa da başka bilgisayarlara zarar verici virüsler üretip yaymaktı. İmleci ilk üç kitabın üzerine getirip öylesine tıkladım. Ancak ok, maalesef, bir el simgesine dönüştü ve bir an sonra ekranı bir metin kapladı.

Bunun gerçekten benim ilk romanım olduğunu doğrulamam için ilk cümleyi okumam yetmişti. Sinirden delirecek gibi olmuştum. Kitabım, hiçbir izin alınmadan ve tek kuruş ödenmeden dünya üzerinde herkesin okuyabileceği bir şekilde internete konmuştu! Buna nasıl cüret edebilmişlerdi! Bu adamların yaptıkları haydutluktan başka bir şey değildi! Ama o anda içime bir umut doldu, belki üç kitabımın tamamı değil de sadece bir kısmı buraya konmuş olabilirdi ve eğer iş böyleyse, buna bir şekilde tahammül edebilirdim. Ama sayfaları aşağıya doğru açarak sonuncu sayfaya geldiğimde bu küçük umudumu da hemen yitiriverdim. İlk cümlesinden sonuncusuna, bütün kitap oradaydı. Diğer iki kitabı açmaya teşebbüs bile etmedim, çünkü karşıma aynı şeyin çıkacağını gayet iyi biliyordum.

Öfkeden kudurmuş bir halde, fareyi tekrar elime alıp düğmeye bastım ve bir önceki sayfaya döndüm. İmleci sayfanın en altındaki e-posta adresi üstüne getirdim ve ardından bir kere daha tıkladım. Tarayıcım sayfanın "Kime" alanında sitenin e-posta adresinin bulunduğu boş bir e-posta penceresi açtı. Bir müddet boş sayfaya bakıp ne yazacağımı düşündüm. En sonunda, "Konu" kısmına "Korsanlık" diyerek mesajı yazmaya koyuldum.

Sayın Bay,

Sanal Kütüphane sitesini ziyaret ettiğimde nahoş bir sürprizle karşılaştım. Yazdığım üç kitabı, herkesin ulaşabileceği bir şekilde web sitenize konmuş bir halde buldum. Telif hakkı sahibi olarak böyle bir yayın için hiç kimseye izin vermedim, bu da sizin bu sitede korsan kitap yayıncılığı yaptığınız ve bunun da yasalar açısından suç oluşturduğu anlamına gelir. Sizden, hiç geciktirmeden, kitaplarımı sitenizden çıkarmanızı istiyorum. Ayrıca şunu da bilmenizi isterim ki, avukatım kısa bir süre sonra sizden kitaplarımı sitenizde yayınladığınız için tazminat talebinde bulunmakla kalmayacak, yaşamöyküm ile yayımlanmış eserlerimi hatalı vererek bana karşı saygısızlık yaptığınız için de tazminat talep edecektir.

Herhangi bir iyi dilekte bulunmadan mesajın sonuna adımı yazdım. Nezaketsiz bir davranıştı bu, ancak o anda uygun bir şey yazmayı düşünecek halde değildim. "İyi dileklerimle" veya "Saygılarımla" gibi resmi bir şey yazmak da çok zor olacaktı. Gösterdiğim tepki açısından yeterince keskin bir dil kullanamamış olmak gibi bir derdim de vardı, çünkü bu tür konularda hiç deneyimli değildim. Bir yandan, bu iletide daha sert ifadeler kullanmam gerektiğini düşünürken bir yandan da, ne yazarsam yazayım, aslında hiçbir şeyin işe yaramayacağını düşünmüyor da değildim. Tazminat alma konusunda hiçbir umudumun bulunmamasına rağmen, yine de bu siteden benim yapıtlarımın bulunduğu sayfayı kaldırtabileceğim umudunu taşıyordum.

Hatta birilerinin kalkıp bana yanıt vereceğini bile sanmıyordum. Ama yanılmıştım. Gönderdiğim e-postanın akabinde iletime bir yanıt aldım. Bu aldığım e-postada yapılan tek açıklama; Sanal Kütüphane editörlerine çok sık bir şekilde bu tür protesto mektupları geldiği ve bundan dolayı bu tür e-postalara otomatik olarak yanıt veren bir e-posta gönderdikleriydi. Demek ki bu adamlar bu tür mesajlar haricinde hiçbir mesaj almıyorlardı. Peki, kendilerini savunmak için ne mi diyorlardı?

Çok Değerli Beyefendi,

Öncelikle Sanal Kütüphane'yi ziyaret ettiğiniz için büyük bir onur duyduğumuzu size ifade etmemize lütfen izin veriniz.

Endişelerinizi hemen giderelim. Eserleriniz burada izinsiz olarak yayınlanmamıştır.

Size ayrılmış olan sayfalarda, her ne kadar sizin eserleriniz yer alıyorsa da bu sayfalara giriş yapabilmek sizin zannettiğiniz gibi kesinlikle ücretsiz değildir. Bu sayfalara sizin şahsen giriş yapmanıza izin verilmiş olup bu giriş de sadece bir kere olarak sınırlandırılmıştır. Bu fırsatı siz şahsen zaten kullanmış bulunduğunuzdan bundan sonra hiç kimsenin size ait kişisel bilgiye ve külliyatınıza erişebilme olasılığının bulunmayacağı konusunda sizi temin etmek isteriz. Şayet aynı sayfalara erişmek isterseniz, bunun böyle olacağını siz de göreceksiniz.

Yaşamöykünüze ait bilginin hatalı olduğunu belirtmişsiniz, ancak burada yer alan size ait bilginin tamamen doğru olduğu konusunda lütfen hiçbir şüpheniz bulunmasın.

Saygılarımızla,

Sanal Kütüphane

Demek adamlar her şeyi önceden planlamıştı. Bir yazar ne zaman kalkıp bir şikâyette bulunsa, adamlar da o yazara ait sayfaları hemen kaldırıyorlardı. Ortada sayfa

yoksa korsanlık yapıldığına dair bir kanıt da olmayacaktı. Ama o anda benim de aklıma çok parlak bir fikir geldi. Bu sayfa benim bilgisayarımın önbelleğinde yalanlanamayacak bir kanıt olarak durmaya devam ediyordu. Bundan sonra yapacağım tek şey, sayfanın "Geri" düğmesini tıklamak ve sayfayı hafızaya kaydetmekti. Bu kadar kolaydı işte. Bu arada, anladığım kadarıyla Sanal Kütüphane, kendilerine ait sayfalara giriş konusunda yazarları bilgisayar cahili ve saf zannediyor olmalıydı. Saçmalık. Sanki böyle bir şeyin olma olasılığı varmış gibi. Ya da bu adamlar böyle bir şeyin mümkün olabileceği yanılgısına düşmüş olmalıydılar.

Hemen araç çubuğu üstündeki "Geri" düğmesini tıkladım. Ancak hiç beklemediğim bir şey oldu. Bir önceki sayfayı göstereceğine Sanal Kütüphane'den gelen mektubun bulunduğu pencere kapandı ve "Geri" düğmesi, sanki önbellek dosyasına hiçbir şey kaydedilmemiş gibi çalışmadı. Büyük bir şaşkınlık içinde, ekrandaki siyah resme bakakaldım. Sayfa burada olmalıydı. Sayfayı birkaç dakika önce açmıştım ve bu arada bu sayfayı silecek herhangi bir şey yapmamıştım.

Bir şeylerin ters gittiği gün gibi aşikârdı. Ben bilgisayar cahili biri değildim, ama bu tuhaf makinelerde ortaya çıkabilecek hataları bulup onarabilecek denli bir ustalığım

da yoktu. Ama fark etmez, dedim. Arama motorunun kutusuna adımı bir kere daha yazarım, olur biter. Her ne kadar bana kendimle ilgili sayfalara yeniden giriş yapamayacağımı söyleseler de böyle bir şeyin teknik açıdan hemen o an için mümkün olamayacağını düşünmüştüm. Maalesef, bu seferki aramamda arama motorunun kutusu boş çıktı. Program bana, kütüphanede şimdiye kadar adı ekli olan yazarlar arasında benim adımda bir yazar olmadığı bilgisini verdi.

Şimdi, bir yandan kafam karışmıştı bir yandan da öfkelenmeye başlamıştım. Kendimi, olaylardan çok çabuk etkilenerek tezgâha gelen salağın teki gibi hissettim. Hatta aslında bütün bunlar bir kamera şakasından başka bir şey değil, şimdi bir televizyon ekibi sırıtan suratlarla çalışma odama girecek ve bunun zekice düzenlenmiş bir kamera şakası olduğunu söyleyecek, diye bile geçirdim aklımdan. Ancak kimse kalkıp odama girmedi ve birkaç uzun dakikanın ardından, yapabileceğim tek şeyi yaptım. Alttaki e-posta adresinin üstünü bir kere daha tıkladım ve yeni bir e-posta yazmaya başladım.

Sayın Bay,

Bunu nasıl yaptınız bilmiyorum, ama önemli de değil. Şakanız -aslında daha sert bir kelime de kullanabilirdim- çok

sevimsizdi. Sizin gibi insanlar, asil bir fikrin ürünü olan internete çok büyük zararlar vermektedir. Kendinizden utanmalısınız. Web sitenizin adresini hâlâ bildiğimi sakın unutmayın. Bu adresten yola çıkarak izinizi süreceğim. Belki kütüphaneniz sanal olabilir, ama sizin sanal olmadığınız çok belli.

Bir kere daha, nezaket gereği herhangi bir iyi dilekte bulunmadan kendi adımı yazdım. Bu durumda nezaket kurallarının bir işi olamazdı. Aslında "Sayın Bay"ı da silmem gerekirdi. Bu tür saçma sapan işlerle uğraşan birine saygılı davranmanın hiç gereği yoktu. Mesajı gönderirken yanıt alamayacağımdan gayet emindim. Suçlamalarıma ne gibi bir yanıt verebilirlerdi ki? Ama gönderdiğim mesajın hemen ardından yine aynı hızla bir yanıt aldım. Yanıtın verilişindeki hız şüphelerimi artırdı. Çünkü sonuçta, şimdi gönderdiğim bu ileti için daha önceki gibi hazır bir yanıt gönderemezlerdi. Öfkeye kapılmış olduğumdan ne bu olasılığı ne de Sanal Kütüphane'de karşıma çıkmış olan ilk durumu aklıselim bir şekilde değerlendirememiştim. İzahı olmayan şeyleri, özellikle de işin içine bilgisayar girdiğinde kabullenmeye başlamak ne kadar da tuhaf bir şeydi.

Değerli Beyefendi,

Sizde yanlış bir izlenim uyandırdığımız için çok üzgünüz. Size şaka yapmak gibi bir amacımız yoktur. Tüm çabalarımız üstümüze düşen sorumluluğu ciddi bir şekilde yerine getirmek içindir, bunun dışında herhangi bir amacımız bulunmamaktadır.

Saygılarımızla,

Sanal Kütüphane

Tanımadığım düşmanıma yeni bir ileti yazmak için pencereyi açtığımda içimdeki sağduyulu bir ses, böyle bir iletiyi yazmaktan vazgeçmemi söyledi. Bu tür bir saçmalıkta taraf olmanın hiçbir anlamı yoktu. Ben zaten yapılması gereken ne varsa yapmış bulunuyordum. Yapıtlarımın bulunduğu sayfa siteden çıkarılmıştı ve yazışmayı sürdürerek hiçbir yere varamayacaktım. Maalesef, insan daima kibar olamıyor.

Bana ait olarak listelemiş olduğunuz kitaplarım konusunu da, bu kitaplar henüz yayımlanmamış olsalar bile, ciddiye almamı istediğinizi zannediyorum. Eğer ölüm yılım konusunda bu kadar kararsız davranmış olmasanız, gelecekle ilgili kehanetler konusundaki ustalığınızdan dolayı sizi kutlamak

isterdim. Ancak ölüm tarihim olarak dokuz olasılık var! Bunlardan herhangi birine karar verdiğinizde beni bu konuda bilgilendirirseniz, çok memnun olurum. Ne kadar bir ömrüm kaldığını bilirsem, ben de işlerimi ona göre ayarlarım.

Bu sefer adımı bile es geçtim. Bu durumun ve de iletimde kullandığım gözle görünür alaycı tonun, daha önce önemsemediğim kendileri hakkında nasıl bir kanı taşıdığım konusunda onlara belli bir fikir vermiş olması gerekir. Adamların iğneleyici nezaketi, ortaya çıkan duruma hiç de oturmadığından beni sinirlendirmeye başlamışlardı. Yanıtı mesajımı göndermemin hemen ardından aldım, ama bu sefer bu duruma hiç de şaşırmadım. El çabukluğu çok sık kullanıldığında, nasıl bir oyun oynayacaklarını daha önceden bilmeseniz bile, ilginçliğini kaybediyordu.

Değerli Beyefendi

Ne zaman öleceğiniz konusunda maalesef size herhangi bir tarih veremeyeceğiz. Geleceği tahmin edebilmek basit bir iş değildir. Şimdilik dokuz olasılığın her biri bir diğeriyle eşit seviyede durmaktadır. Hangi birinin gerçek olacağına şans karar verecektir. Külliyatınızda kendi geleceğinizle ilgili her türlü yapıt mevcuttur. Durumu şöyle resmedebiliriz: Eserlerinizin

on sekizini de sizi bekleyen ömür dallarından herhangi birinde yazmayacaksınız. Gelecekte en fazla on bir, en az da altı adet eser vereceksiniz. Bunların hepsini sadece bizim sitemizde görebileceksiniz. İşte bu sebeple de sloganımızın geçerli bir nedeni olduğunu umuyoruz.

Saygılarımızla,

Sanal Kütüphane

Mesaj, tam okuyup bitirdiğim anda gözden kayboldu gitti; herhangi bir tuşa dokunmamış olmama karşın mesajın bulunduğu pencere ansızın kapandı. Hemen ardından da aynı şey tarayıcı penceresinde meydana geldi. Geride bir tek e-posta penceresi açık kalmıştı, ancak e-postada silmek için herhangi bir işlem yapmamış olmama karşın orada bulunması gereken Sanal Kütüphane'nin orijinal mesajı yok olmuştu. Pencereyi kapatmadan evvel, bu süre zarfında herhangi bir e-posta mesajı gelmiş mi diye baktım, ama hiçbir şey gelmemişti.

Orada öylece oturdum, gözlerim sabit bir şekilde boş duran ekrana takılıp kalmıştı. Başıma gelenleri anlamak için herhangi bir çaba sarf etmiyordum. Bu bilgisayar meseleleri benim için genelde anlaşılması çok zor şeylerdi. Bellekte arama yaptım, fotoğrafımın sağ tarafında gri zemin üzerine beyaz ve siyah harflerle yazılı metni

okumak için ne kadar gayret sarf ettiysem de yazı okunabilecek netlikte olmadığından yazılanları çözümleyemedim. Metnin üzerine sanki titrek bir perde çekilmiş gibiydi. En sonunda, hayal kırıklığıyla dolmama rağmen beyhude çaba göstermekten vazgeçerek bilgisayarımı kapattım.

İşte bu olaydan sonra, e-posta adresime gelmiş olan istenmemiş mesajların hepsini sildim, ama artık okumadan silip atmıyordum. Bu tür mesajların okunmayı en ufak bir şekilde bile hak etmedikleri konusunda her ne kadar kararlı olsam da oturup her birini tek tek okuyordum. İpe sapa gelmez reklamları hızla okuyup geçerken aptalın teki olduğum duygusuna kapılıyordum, özellikle de bunların arasında siyah zemin üzerinde kısa bir mesajla yazılı olanını görme konusunda en ufak bir umudum olmamasına karşın. Ama bu mesajı tekrardan görebilme arzusu içimde dayanılmaz bir hâl almaya başlamıştı.

EV KÜTÜPHANESİ

Posta kutusunu açtım.

Bulduğum tek şey aybaşında gelen faturalar oldu, ama her gün işten eve dönüşte posta kutusuna bakmayı ihmal etmiyordum. Postacı uğramamasına rağmen cumartesi ve pazar günleri de, diğer günlerle aynı saatte, her ihtimale karşı posta kutuma bakıyordum. Salı günleri bir mendille kutunun tozunu alıyordum, aslında dışarıdan bakıldığında kutunun içindeki toz görünmüyordu, ama ben yine de kutunun içini temizliyordum. Bu tür yerleri temiz tutmamız gerekir, özellikle de gözle görünmeyen yerleri. İnsanlar genelde bu tür temizlikleri ihmal ederler, ancak bu, insanın ne kadar temiz olduğunun bir göstergesidir.

Ayın henüz ortası olduğundan posta kutumdan bir şey çıkmasını da beklemiyordum. Ancak tahta kutuyu açtığımda büyükçe bir kitap gördüm, siyah ve sarı renkli cildi olan bir kitaptı bu. Kutunun içini tamamen doldurmuştu. Başka biri olsa, karşısına böyle bir şey çıkmasına şaşıracak birçok neden bulurdu. Her şeyden önce, bunu bana kim göndermiş olabilirdi? Daha önce kimse bana bir kitap göndermemişti. Zaten neden göndersin ki? Üstelik, kitap paketlenmemişti ve kitabın üzerinde bunun benim için bırakıldığına dair hiçbir emare bulunmuyordu. Peki, o zaman postacı neden bu kitabı benim posta kutuma koymuş olabilir? Bir de bu kitabı posta kutusunun içine nasıl sığdırabilmişti? Kitap, posta kutusunun daracık mektup atma aralığından çok daha kalındı. Kutunun aralığından atmış olsa, kitabın bu aralıktan geçme olasılığı da bulunmayacaktı.

Ben, yine de öyle fazla şaşırmamıştım. Bu can sıkıcı sorularla kendimi sinirlendirmeyecektim. Uzun yıllar önce, bu dünyanın açıklanamayan mucizelerle dolu olduğunu fark etmiştim. Bu tür şeyleri açıklamaya çalışmanın hiçbir yararı olamazdı. Açıklamaya çalışanı da büyük bir mutsuzluk bekliyor demekti. Ayrıca, bir insan neden gereksiz yere kendini mutsuz kılsın ki? Olağandışı şeyler, hiçbir açıklamaya gidilmeksizin oldukları gibi

kabul edilmeliydiler. Bu tür şeylerle yaşamanın en kolay yolu da buydu.

Bu gerçeği kavramadan önce, açıklanamayan birçok olay yüzünden hayatım dayanılmaz bir hâl almıştı. Örnek olarak, ikinci katta bulunan oturduğum apartman dairesiyle giriş katı arasındaki basamak sayısını verebilirim. Benim bazen sesli bazen sessiz basamakları sayma alışkanlığım var; ne zaman, nerede bir merdiven çıksam, orada kaç adet basamak olduğunu bilsem bile yine de sayarım. Oturduğum apartmanda kendi katıma çıkana kadar kırk dört basamak sayarım. Alt kata ne zaman insem, saydığım basamak sayısı kırk bir olur. Buraya taşındıktan kısa bir süre sonra, bu farklılık nedeniyle kendimi biraz rahatsız hissetmiştim. Bunun nedenini anlayabilmek için aklıma gelen her türlü olasılığı değerlendirmiştim.

İlk etapta merdivenlerden daha uyanık olmaya çalıştım. Kendime, yaptığım şeyin ne olduğunu bilme fırsatı vermemek için merdivenleri içimden sayarken ağzımı da sıkı sıkı kapalı tuttum. Ama bir işe yaramadı. Yukarı çıkarken saydığım basamak sayısı her zaman aşağı inerken saydığım sayıdan üç fazla çıkıyordu. Derken basamakları geri geri inerek saymaya başladım; çok dikkatli olmaya çalıştıysam da merdivenleri böyle inip çıkmak oldukça zor ve tehlikeli bir işti. Tabii komşularımın

şaşkın ve şüphe dolu bakışları da durumu zorlaştırıyordu. Onları saygıyla selamlasam da şapkamı kaldırıp başımı sallasam da onlar, yüzüme bakmadan bir şeyler mırıldanıp yanımdan geçiyorlardı. İnsanlar zaman zaman tuhaf davranışlar sergileyebilirler.

En sonunda, adımlarımı karanlıkta saymayı akıl ettim. Oturduğum daireden gece yarısı ayağımda hafif, lastik tabanlı ayakkabılarla çıkarak kimseyi uyandırmayacaktım. Apartmanın merdiven boşluğu ışığını açmadan giriş katına indim, sonra da kendi daireme çıktım. Bir indim, bir çıktım... Ta güneş ağarana dek indim çıktım. Karanlığın içinde merdiven inip çıkmak hiç de sevimli bir iş değildi, ama yine de zor olmadı, çünkü iniş çıkıştaki basamak sayılarını tam olarak biliyordum. İçimden bir ses, inerken de çıkarken de basamak sayısı aynı olmalı, demeseydi -bırakın gecenin zifiri karanlığını, aydınlık bir ışığın altında bile merdiven inip çıkmanın bir tehlikesi vardır- merdivenleri inip çıkmada çok zorlanacaktım.

İşte, ne pahasına olursa olsun her şeye bir açıklama getirme çabalarımdan o zaman vazgeçmiştim. Sağduyu şapka çıkarılacak bir şeydir, ama insan her zaman aklıselime bel bağlayamaz. Bazı zamanlar bir muammayı kabul etmek çok daha mantıklı ve gerekli olabilir. Böyle bir kabullenme bazen insanın kellesini bile kurtarabilir,

bu da azımsanacak bir şey değildir. İşte ben de karanlık merdivenlerde canımı kurtarmakla kalmadım, aradığım ruhsal huzura hızlı bir şekilde kavuştum. Saçma sapan meselelerle uğraşmayı bıraktığım an uykularım düzeldi, eski iştahıma kavuştum ve hayata karşı ilgisizlikten ve tükenmişlikten de kurtuldum. Tek bir kararın insanı bir anda baştan yaratabilmesi beni şaşırttı.

İşte, şaşırıp durarak zaman kaybedeceğime kitabı posta kutusundan çıkardım ve inceledim. Kitabın adı büyük ve süslü siyah harflerle yazılmıştı: *Dünya Edebiyatı*. Kapakta başka bir şey yazmıyordu, yazarın adı bile. Hiç şaşırmamıştım, çünkü kim böyle bir yapıtın gerçek anlamda sahibi olabilirdi ki? Kitabın sayfalarını hızlı hızlı karıştırdım ve sırt kalınlığıyla kıyaslandığında sayfa sayısının çok daha fazla olduğunu gördüm, çünkü kitabın kâğıdı soğan zarı gibi incecikti. Bu da bu kitap için gayet uygun bir durumdu. Sonuçta kitap edebiyatın belli bir alanıyla sınırlı değildi. Kitap yayıncılık kalitesi açısından her anlamda fevkalade güzeldi. Hatta okuduğunuz yeri işaretleyebileceğiniz kahverengi bir şeridi bile vardı.

Dünya Edebiyatı'nı koltuğumun altına sıkıştırıp daireme çıkmak üzere merdivenlere yöneldim. Yirminci basamağa vardığımda durup bir nefes aldım. Günlerden salı idi! Kitabın hiç beklenmedik bir şekilde karşıma çıkması yüzünden salı gününde olduğumuz aklımdan

çıkıp gitmişti. Merdivenlerden gerisin geri inmekten başka hiçbir seçeneğim yoktu. Bence insan hiçbir şekilde yapması gereken işten kendini alıkoymamalıdır, hatta hiç umulmadık bir şekilde gelişen olaylar karşısında bile. Alt kata doğru inerken ceketimin iç cebinden sadece posta kutumu temizlemekte kullandığım yeşil ipekli mendilimi çıkardım.

Kutuyu açtığımda beni bir başka sürpriz bekliyordu: Aynı adı taşıyan yine kalın, koyu sarı renkte bir kitap. Olağandışı durumlara aşina olmayan biri böyle bir olay karşısında herhalde şaşkına dönerdi. Muhtemelen neye uğradığını şaşırıp gerisin geri sıçrar, yüreği gümbür gümbür atar, tüyleri diken diken olurdu. Aklını başına topladığında yanıp tutuşur bir halde bu olaya bir yanıt arar, ancak ne kadar ararsa arasın, tutarlı bir yanıt bulması hiç ama hiç kolay olmazdı. Böyle birinin daha sonraları neler yapabileceğini düşünmek bile istemedim. Herhalde intihara falan teşebbüs ederdi.

Ama ben, tabii ki soğukkanlılığımı hiç kaybetmedim. Moralimi bozmam için hiçbir neden yoktu. Yaptığım tek iş, *Dünya Edebiyatı*'nın ikinci cildini diğeriyle birlikte koltuğumun altına koyup posta kutumu temizlemek oldu. Çok şükür, posta kutusunu temizleme işini tek elimle de yapabiliyordum. Alışkın olduğum üzere alt köşelere kendimi yoğunlaştırdım, çünkü toz en çok köşelerde,

sanki tükürükle yapıştırılmış gibi toplandığından buraları temizlemek çok zor oluyordu.

Posta kutumu bir kez daha kilitleyip ikinci kata yöneldim. Ama bu defa fazla bir mesafe kat edemedim; çünkü ayağımı daha ilk basamağa atmak üzere kaldırdığım anda aklıma bir şey geldi ve hemen posta kutumun başına döndüm. Kutuyu açarken bir heyecan dalgası her tarafıma yayıldı. Herkes içine doğan bir şeyin gerçekleşmesinden dolayı büyük zevk duyar, özellikle de bunlar uğurlu şeylerse. Eğer o sırada bir komşum yanımdan geçiyor olsaydı, posta kutusunun içinde beliren üçüncü koyu sarı ciltli kitabı gördüğümde yüzümün parıldadığını fark edebilecekti.

Kitabı burada bulacağıma dair nasıl bir seziye kapıldığımı anlatabilmem çok zor. Belki de önsezi, ama iş bununla da bitmiyordu. Olağandışı şeylerle arası iyi olmayan birinin aklına asla böyle bir şey gelmeyebilirdi. İşte bu da önyargılı olmamanın bir başka avantajıydı. *Dünya Edebiyatı*'nın yeni cildini aldım, ama kitabı bu kez koltuğumun altına koymadım. Üç kalın cildi koltuğumun altında tutamazdım. Kitabı koltuğumun altına koyacağıma, sol koluma aldım. Derken kutunun kapağını tekrar kilitledim, ama bu kez posta kutusunun önünde bekledim. Bir süre orada durdum, çok sabırsızmışım gibi davranmamaya çalıştım, sonra posta kutusunun kapağını

dördüncü kez açtım. Kutunun tekrar dolu olduğunu görmek beni memnun ettiyse de bir öncekilerde yaşadığım heyecanı aynı coşkuyla yaşamadığımı fark ettim. Bu olay bu kez bana öyle çok zevkli gelmemişti. Veya en azından bunu açıkça göstermiyordum.

On üçüncü kitaptan sonra durmaya mecbur kaldım. Bunun esas nedeni de ağırlıktı. Kitabın hafif bir nesne olduğuna dair genel kanıyı, özellikle de bir yerde toplu halde duran kitaplar söz konusu olduğunda kabul etmediğimi o heyecan içinde unutmuştum. Şimdi bu kitapların ikinci kata taşınması gerekiyordu. Bunları üst kata çıkartmaktansa alt kata indirmek benim için daha kolay olacaktı, çünkü bulunduğum yerden aşağıya inişte üç basamak daha az oluyordu. Bunun yanı sıra, yüküm oldukça hantaldı. Kitapları üst üste koyabilmek için kollarımı ta diz kapaklarıma kadar indirmem, en tepedeki kitabı da çenemle tutarak yükümü dengelemem, tabii aynı anda da kafamı dik tutmam gerekiyordu. Rahatsız bir yüz ifadesiyle etrafıma bakındım. Şimdi bir komşum beni bir sürü kitabı bu şekilde taşırken görürse, hiç de iyi olmazdı. Kimbilir, benim halimi gören ne düşünürdü? İnsanlar, anlamadan yargılamaya bayılırlar.

Eve vardığımda nefes nefese kalmıştım. Kapımdaki üç kilidi açmak çok zor oldu, çünkü kitaplarla dolu olan kolum kapıyı açan elime yardım edemiyordu. Eşikten

sonraki alt kilit bana özellikle zorluk çıkardı. Kitapların başka bir adı olsa, bu kadar zahmete gireceğimi hiç sanmıyorum. Çünkü ön kapımın önünü, kitaplarım yere konduğunda kirlenmesin diye ne yapıp edip tertemiz tutardım, ama *Dünya Edebiyatı*'nı buz gibi taş zemin üzerine bırakmak yakışık almazdı. Bu kitapları yere koymak benim için kutsal bir şeye küfretmek gibiydi.

Daireme girdiğim an karşıma çıkan sorun ise, kitaplarımı nereye koyacağım oldu. Tereddüt içinde kaldım ve bir süre kapının yanında kalakaldım, bunları ne yapacağım konusunda en ufak bir fikre sahip değildim. En sonunda, kitapları masanın üzerine koyarak düşünmek için kendime biraz daha süre tanıdım. En iyi çözüm bunları kütüphanemin raflarına koymak olacaktı. Bu, kitaplar için doğru bir yerdi. Maalesef, evimde kütüphane diye bir şey yoktu. Hiç kitabı olmayan birinin evinde kütüphane ne arardı ki?

Bu eve taşındığımdan beri kütüphane alamamıştım. Oturduğum yer küçük bir daireydi. Küçük bir oda, antre, bir açık mutfak ve bir banyodan oluşuyordu. İnsan kolunu duvara çarpmadan etrafında bir kere bile dönemezdi. Ayrıca kitapların çok yer kapladıkları da bilinen bir gerçektir. Bu yasayı tersine işletemezsiniz. Kitaplara ne kadar çok yer verirseniz verin, asla yetinmezler. Önce duvarları ve ardından da adım attıkları her yeri işgal

etmeye başlarlar. Kitapların işgalinden nasibini almayacak tek köşe evin tavanlarıdır. Yeni kitaplar eve gelmeyi sürdürürler ve siz tek bir eski kitabı bile atma fikrine tahammül edemezsiniz. Bir de bu arada, yavaş yavaş ve hiç çaktırmadan yeni ciltler kendilerinden öncekileri itelerler. Aynı buzullar gibi.

Ama benim hiç şansım yoktu. Kitaplar zaten dairemdeydi ve bir yerlere konmaları gerekiyordu. Kitapları posta kutusunda bırakacak değildim. Nihayetinde, ben olgun ve sorumluluk sahibi bir adamımdır. Yani ben kalkıp da devekuşu misali o kitapların orada olmadıklarını nasıl varsayabilirdim? Eğer posta kutumda hiçbir şey yokmuş gibi davranırsam, bu da postacımın şüphesini çekecekti, çünkü adıma gelen faturaları bırakmaya geldiğinde kutu kitapla dolu olacağından faturayı kutunun içine bırakamayacaktı. Bu durumda kutuyu neden boşaltmadığımı merak edecekti. Hatta belki gelip bana bu konuda soru bile sorabilirdi. Peki, o zaman adama ne diyecektim? Hayır, kitapları görmemezlikten gelmek diye bir şey söz konusu olamazdı. Kitapları daireme taşımaya mecburdum. Daha sonra da oturup bunları ne yapmam gerektiği konusunda karar alacaktım.

İşte şimdi, yeni kitapların gelmesi durumunda, o kitapları daireme nasıl çıkaracağım sorusuna yanıt bulmam gerekiyordu. İlkinde olduğu gibi daireme

taşıyamazdım, çünkü bu kadar uygun bir ortamı bir daha yakalayamayabilirdim. Kitap taşımaya uygun bir şey bulmalıydım. Odada etrafıma bakındım ve her ne kadar görüş alanım içinde değilse de evde buna uygun bir şey olduğunu anımsadım. Köşeleri pirinç şeritlerle payandalı büyükçe bir valizi çift kapılı gardırobumdan çıkarıp aldım. Bu, içine bir sürü kitap sığabileceğinden gayet uygun bir valizdi. Ancak, içi tamamen doldurulunca taşıması oldukça güç olacaktı. Her istediğimizi, her zaman gerçekleştiremeyebiliriz.

Elli altı ciltlik *Dünya Edebiyatı*'nı ikinci kata çıkarmak hiç de kolay bir iş değildi. Valizin sapını iki elimle tutmam gerekmişti. Yirmi sekizinci basamakta, bu kadar çok ağırlığı bir kerede taşımamın gereksiz olduğunu fark ettim. Ama bu sefer de eğer kitapları taksit taksit taşırsam, merdivenleri defalarca inip çıkacak, öyle ya da böyle, yine yorucu bir iş yapmış olacaktım. Eğer bir asansör olsaydı, bu işi fazla yorulmadan halledebilecektim, ama oturduğum apartmanda asansör yoktu. Yani kısacası, kitapları evime çıkarmanın kestirme yolunu aramaktan artık vazgeçmem gerekiyordu.

Kitapları çıkarıp çıkarıp ilk on üç kitaplık partinin yanına koyarken başka bir sorunla daha karşı karşıya olduğumu anladım. İnce ayaklı sehpanın üstüne bir bavul daha koyarsam ağırlığına dayanamayabilirdi. Peki o

zaman ne olacaktı? Kitapları taşımaya başlamadan önce, bir plan yapmalıydım. Böyle bir işe gelişigüzel bir şekilde girişemezdim. Posta kutumda kaç tane daha kitap belireceğine dair bir fikrim yoktu. Belki birkaç tane daha, belki de yüzlerce. Ama bence daha epey gelecekti. Sonuçta dünya edebiyatıydı bu ve soğan zarına basılı olsa bile daha bir sürü cilt olabilirdi. Daha kötü durumlara hazırlıklı olmam gerekirdi.

Evimde çok az eşya vardı, ama bu duruma şimdi şükrediyordum. Masa ve gardırobun yanı sıra dört iskemlem, bir yatağım, bir şifoniyerim ve bir de komodinim vardı. Bunların hepsini bir köşeye ittim, kullanılabilir alanın üçte ikisini boşalttım. Doğal olarak bunun olumlu ve olumsuz etkisi oldu. Kapının sağ tarafına doğru olan alan çok sıkışık ve kalabalık bir durumdaydı. Bu durumu kendime dert etmedim. İstisnai durumlar, hiçbir şeyden şikâyet etmeden fedakârlık yapacak birini gerektirir. Ayrıca, ben hiçbir zaman öyle rahatına düşkün biri de olmamıştım.

Odanın boş kısmına bir uçtan bir uca gazete kâğıtları serdim. Yer tertemizdi tabii ki, ama böylesi çok daha uygundu. Sonra kitapları taşımaya başladım. Bu da biraz planlama gerektiriyordu. Kitapları kapının uzağında kalan köşeden itibaren yerleştirmeye başladım; zaten yerleri cilalayacak olsam bile cilalama işine yine aynı

noktadan başlardım. Kitapları üst üste koymaya başladım; yerden tavana kadar tek bir sırada tamı tamına kırk cilt sığdı. Son yedi cildi koymak için bir sandalyenin üstüne çıkmam gerekmişti. Eğer iki duvar arasına yaslanmasaydım ve en tepedeki kitabı da tavanla arada kalan mesafeye zar zor sıkıştırmasaydım, bu uzun sarı sütun büyük bir olasılıkla yıkılacaktı. İskemleden indim, bir adım geri gittim ve karşımdaki manzaraya hayranlık dolu gözlerle baktım.

Planımın işe yaradığını gördükten sonra, kolları sıvamaktan başka yapacak bir şey kalmamıştı. Artık tereddüt edecek bir durum kalmamıştı. Bütün bu işin ne kadar zaman alacağı konusunda bir fikrim yoktu. Boş bavulu alıp doğruca aşağı indim. Operasyonu basitleştirmiştim, bu nedenle de şimdi daha hızlı hareket edebilirdim. Posta kutusundan cildin tekini aldıktan sonra, kapağı bir süreliğine kapatıp tekrar açıyordum. Kapağı kilitleyip sonra da açmama gerek yoktu. Kapağı açtığımda yeni bir cildin orada duruyor olduğunu görüyordum. Artık ciltleri bavulun içine doldurma konusunda da ustalaşmıştım, bavulun içine bir kerede tam elli sekiz cilt sığdırabiliyordum.

Komşularım birçok kere yanımdan geçti, ama hiç kimse ne yaptığımı merak etmedi. Yaptıkları tek şey başlarını çevirip adımlarını hızlandırmak oldu. Bazen

insanları hiç anlayamam. Aslında komşularımın ilgisizliği işime yaramadı da değil -kimseye ne yapıp ettiğimi açıklamak istemiyordum, zaten böyle bir açıklamada bulunmaya mecbur da değildim- ama yine de bu kadar ilgisiz davranmanın bağışlanabilir bir tarafı yoktu. Peki ya benim yerimde birtakım kötü niyetler besleyen, hatta kötü planlar kuran biri olsaydı ne olacaktı? Lüks semtlerdeki apartmanlara eskiden belli insanlar girip çıkardı, ama şimdilerde önüne gelen elini kolunu sallayarak bu tür apartmanlara girip çıkabiliyordu.

Aradan belli bir süre geçtikten sonra, üzerime bir yorgunluk çöktü. Yirmi yedinci bavuldan sonra, kısa bir mola vermeden ikinci kata ulaşamaz oldum. Yapılacak en mantıklı şey, yirmi ikinci basamaktan sonra, yolun tam ortasında, yani birinci katın merdivenlerinde durup biraz dinlenmekti. Ancak kırk dokuzuncu bavuldan sonra karşıma yeni bir zorluk çıktı, işte tam o esnada da ikinci bir mola verme kararı aldım. Kırk dört adım eşit biçimde bölünemez. Yakışıksız bir çözüme başvurmak zorunda kaldım. İlk kez olarak, on beşinci adımdan sonra kısa bir süreliğine durdum, ikincisindeyse otuzda, yani yolculuğumun üçüncü kısmını tamamlayabilmem için önümde on dört adım kala durmuştum. Çözümdeki uyumsuzluk altmış üçüncü bavula kadar canımı sıkıp durdu, derken altmış üçüncü bavulla birlikte birazcık

daha mola verme gereksinimi ortaya çıktı. Çok şükür, kırk dört sayısı dörde bölünebilir, işte bu nedenle ben de her on bir basamaktan sonra, yani her katta ve giriş katında birer kere mola verebilecektim.

Doksan ikinci bavulu daireme taşıdığımda bavuldan çıkan ciltler boşalttığım alanı tamamen doldurdu. Şimdi önümde koyu sarı devasa bir duvar duruyordu. Dünya edebiyatına bu şekilde bakıldığında ihtişamı da gözler önüne seriliyordu. Hava kararalı epey olmuştu, ama saate baktığımda sabah ikiyi on yedi geçtiğini görmek beni yine de şaşırtmıştı.

Binanın merdiven kısmının ışığını açmam gerekmediği için komşularımı da rahatsız etmeden işimi sabaha kadar sürdürebilirdim. Olabildiğince sessiz olmak için de elimden geldiğince çaba gösteriyordum. Hatta ayakkabılarımı bile çıkardım. Bez ayakkabılarımı koyduğum banyo girişi de üst üste yığılı kitaplarla dolu olduğundan bez ayakkabıları alamamış, bu yüzden de çoraplarımla kalmıştım, ama hava sıcak olduğundan üşütme tehlikesi yaşamayacaktım. Hani, çok acele etmeseydim belki ayağıma başka bir şey geçirirdim, ama bunu yapabilecek bir durumda değildim. Eğilip kalkmaktan işe giderken giydiğim takım elbisem buruş buruş, gömleğim terden sırılsıklam olmuştu ve kravatım da gevşemişti. En azından kafamdan şapkamı çıkarabilmiştim.

Sıkıntımın sonu hiç gelmeyecek gibi görünüyordu. Posta kutumu kaç kere boşaltırsam boşaltayım, kapağı her açtığımda yeni bir cilt buluyordum. Yeni ciltleri koyacak bir yer bulmak zorundaydım. Mobilyalarımdan bazılarını gözden çıkarayım mı yoksa çıkarmayayım mı diye birkaç kere durup ciddi ciddi düşündüm. Sonunda yatağımı gözden çıkarmaya karar verdim, çünkü en azından bu gece kesinlikle ona ihtiyacım olmayacaktı. Bir an bile olsun durup dinlenmek için zamanım yoktu. Küçük olmasına karşın yatak epey ağırdı. Yatağı aşağı taşırken ya yukarı çıkarmam gerekseydi, kimbilir ne zor olacaktı diyerek kendimi teselli ettim. Yatağı kömürlüğe koydum. Kömürlük boştu. Belki daha sonra başka bir şeyler daha koyarım diyerek yatağı dik vaziyette bıraktım.

Sabah saat beşten kısa bir süre önce, yüz on dokuzuncu bavuldan sonra, korkularım gerçek oldu. Yataktan boşalan yer şimdi yerden tavana kadar uzanan koyu sarı ciltlerle dolmuştu. Şimdi neyimi alıp kömürlüğe indireyim diye kara kara düşündüm, ama ardından bundan sonra indireceğim hiçbir eşyanın önemi olmadığını fark ettim. Kendimi kandırmanın hiçbir anlamı yoktu. Her bir mobilyam sırası gelince yerinden kaldırılacaktı, bu yüzden de yapılabilecek en akıllıca iş hepsini birden bir kerede kaldırmaktı. Herkes uyuduğundan şimdi, bunu

yapmanın tam zamanıydı. Bunu hiç kimseye belli etmeden yapmalı, komşuların meraklı bakışlarla beni izlemesine izin vermemeliydim.

Masayı, sandalyeleri, şifoniyeri ve komodini taşımada hiç sorun yaşamadım, ama gardırobu indireceğim derken canım çıktı. Gardırobu indirirken, ağır olduğundan değil, çok hacimli olduğu için zorluk çektim. Gardırobun altında sendeledim ve bir an düşecek gibi oldum, ama yine de dengemi korumayı başarabildim. İki defa da düşme tehlikesi geçirdim. Gardırobu genellikle sırtımda taşıdım, mümkün olabildiğince az gürültü çıkarmaya çalıştım, ama ne kadar çaba gösterirsem göstereyim, yine de birazcık gürültü yaptım. Çok şükür, hiç kimseyi uyandırmadım. Zaten kimse de kalkıp ne oluyor diye çıkıp bakmadı.

Bodruma indiğimde bütün çabalarım az kalsın boşa gidecekti. Gardırobu daracık kapıdan geçirebilmek için epey bir uğraşmam gerekti. Sadece kömürlükte bana ait olan kısmın dolduğunu değil, aynı zamanda bölme duvarı yıkılmadan oradan hiçbir şeyin çıkarılamayacağını da gördüm.

Güneşin doğmasına yakın, odanın içinde ne kadar boş yer varsa, tamamen doldu. Banyo girişini kitaplarla kapamadan önce, içeride birkaç dakika kaldım. Bu işi ya şimdi yapacaktım ya da hiçbir zaman. Kendimi biraz

daha rahatlamış ve huzurlu hissettim. Gece boyunca süren ameleliğimin izlerini tamamen silememiştim, ancak apartman sahanlığında komşularımla karşılaştığımda artık eskisi kadar berbat görünmeyecektim. Görüntümü bir nebze daha düzeltebilmek için, şapkamı taktım ve ayakkabılarımı giydim.

Kapıyla açık mutfağın arasını kitaplarla doldurmaya sıra geldiğinde yemek takımlarımla çatal bıçağımı almasam bile buzdolabıyla küçük fırınımı oradan çıkarmam gerektiğini düşündüm. Ama bu fikri kafamdan hemen silip atmam gerekiyordu. Bu koca koca şeylerle ne yapacağımı bilemiyordum. Kömürlükte en ufak bir yer kalmamıştı ve eşyalarımı kapının önüne de koyamazdım. Hayır, ne olursa olsun, girip çıkacak yer kalmasa bile eşyalarımı çıkarmayacaktım.

Sabah saat sekizi yirmi altı geçe, yüz kırk üçüncü bavuldan sonra, odayı sonunda doldurdum. Sekiz bin üç yüz beş kitapla! Tam anlamıyla muhteşem bir görüntüydü; son kitabı da sıkıştırdıktan sonra, ağırbaşlı bir sükûnet içinde durup hayran bakışlarla kitaplara baktım. Dünya edebiyatını böyle küçücük bir yere sığmış bir halde hiç kimse hiçbir yerde görme şansına sahip olamazdı. Nefesim kesildi. Sonunda, onca çabaya değmişti.

Aslında, öyle oturup karşımdaki görüntüyü hayran hayran seyredecek zamanım da yoktu. Hemen işe

gitmem gerekiyordu. Çalışma hayatım boyunca, mesaime bir gün bile geç kalmamıştım. Akşam işten eve döndüğümde kitaplarımın tadını doya doya çıkaracaktım. Odanın açık kapısı önündeki antrede oturacak ve önümde duran koyu sarı hazineyi seyredip duracaktım. Bir insanın başka neye gereksinimi olabilirdi ki? Bir sandalyeye ihtiyacı olabilir miydi? Yok yok, sandalyeye falan ihtiyacım yoktu. Benim gereksinimlerim hep mütevazı olmuştu. Hayatımdan bir sürü şeyi silip atmış bir adam olarak sandalyesiz de yapabilirdim. Zaten taşın üstünde oturacak da değildim. Yerde saf yünden kilimim vardı.

Apartmanın girişine inip, posta kutusunun kapağını bir kez daha açtım. Günlerden daha çarşamba olmasına rağmen, yeşil mendili alıp kutunun içini sildim, ama aceleden her zamanki gibi öyle uzun uzun temizleyemedim. Kitaplar temizdi, üstelik yepyeniydiler, ama posta kutumdan onca kitap geçtikten sonra, içi de birazcık tozlanmış olmalıydı.

GECE KÜTÜPHANESİ

Sinemaya, kütüphaneden önce gitmemem gerekirdi. Eğer filmin yaklaşık iki saat süreceğini bilseydim, sinemaya gitmeden önce kütüphaneye uğrardım. Filmi seyrederken dizimde bir sürü kitapla kendimi birazcık aptal gibi hissederim diye düşünmüştüm belki, ama sonuçta, kimse dizimde kitap olduğunu görecek filan değildi. Saat yedi buçuk sularında koltuğumda kıpırdanıp duruyordum. Saatimi görebileyim diye sol bileğimi perdeye doğru çevirdim. Her ne kadar film sürükleyiciyse de senaryosu, olması gerektiğinden daha uzun gibiydi. Film bitmeden sinemadan kalkıp gitmek istedim, ama tam sıranın ortasında oturduğum için kalkıp çıkmak çok zor olacaktı.

Saat sekize on kala, film nihayet bittiğinde sinemadan çıkmak için hızla yürümeye başladım. Çıkışa doğru ilerleyen seyircilerin arasından özür dileyerek geçerken etrafımdakiler bana serzenişli bakışlar atıyor ve homurdanıyorlardı. Eğer adımlarımı hızlandırırsam, hâlâ yetişebilme şansım vardı. Kütüphane sinemadan çok uzakta değildi. Akşam sekizde kapanıyordu, ama ben kütüphanenin daimî ziyaretçilerindendim. Kütüphane görevlileri bana biraz müsamaha göstereceklerdi tabii ki.

Eğer günlerden cuma olmasaydı, her şey çok daha farklı bir hâl alacaktı. Cumartesi ve pazar günleri kütüphane kapalı olacaktı, bunun da anlamı, eğer yetişemezsem, hafta sonu boyunca okuyacak hiçbir şeyim olmayacaktı, bu da benim hiç hoşuma gitmeyecek bir olasılıktı. Yalnız yaşamaya başladığımdan beri kaçınılmaz olarak bir şeylerle doldurulması gereken boş zamanım ortaya çıkmıştı. Çok zaman önce okumanın televizyon önünde ömür törpülemekten çok daha işe yarar ve zevkli bir şey olduğunu keşfetmiştim.

Önümdeki iki günü televizyonun karşısında harcayarak geçirme tehdidi yüzünden içim sıkıntı ve kendime kızgınlıkla doluyor, kütüphaneye bir an önce yetişebilmek için koşuyordum. Ancak koşmak da pek öyle kolay olmuyordu, çünkü sinemadan çıktıktan sonra kar yağmaya başlamıştı. Rüzgârın yönlendirdiği iri kar taneleri

eğimli bir açıyla yere düşüyor, ben koşarken yüzüme çarpıp duruyorlardı. Sonunda şemsiyemi açmaya mecbur kaldım, kardan korunmak için şemsiyemi önümde tuttum. Bu şekilde önümü görmediğim için de yavaşlamıştım. Şansıma, yolu iyi biliyordum ve kötü hava yüzünden dışarıya pek de çıkan olmamıştı.

Saat sekizi üç geçe kütüphaneye vardım. Cam kapıdan içeriye bakarak fuayenin tavanından sarkan büyük saattin gösterdiği zamanı okudum. İçerinin ışıkları açıktı, ama eğer kapı kapalıysa, kütüphanecilerle olan samimi ilişkimin bana bir yararı dokunmayacaktı. Korkulu kuşkular arasında kapının soğuk madeni tokmağını çevirdim ve ittim. Kapının açılmasıyla birlikte rahat bir nefes aldım. Hızla içeri girdim, şemsiyemi aşağı çevirerek üstünde biriken karı döktüm ve kapıyı arkamdan kapattım.

Fuayede bir iki dakika kadar kalarak saçlarımdaki karı temizledim ve ayakkabılarımda birazcık kalan çamurlu karı alsın diye de ayağımı paspasa sürttüm. Bir de mendil çıkarıp ıslanmış gözlüklerimi sildim. Şemsiyemi kapının yanındaki pirinç şemsiyeliğe koydum ve kütüphanenin ana kısmına geçmek için hızla dar merdivenlere doğru ilerledim.

Binanın içi oldukça sıcak olduğundan, merdivenlerden yukarı çıkarken soğuk gözlük camlarımda buhar

oluştu. Floresan lambalarla aydınlatılmış büyük salona girdiğimde, gözlüklerimi tekrar çıkarıp silmek zorunda kaldım. İleri derecede miyop olmama rağmen, önümde uzanan koyu kırmızı geniş halı üzerinde hiçbir engel bulunmadığı için gözlüklerimi silerken bile yürümeye devam edebiliyordum. Masalar ve iskemleler sol tarafta, yüksek pencerelerin yanındaydılar. Gözlüklerimi ve mendilimi elimde tutarak salonun ters tarafındaki müracaat yerine doğru uzun adımlarla ilerledim. Sağ tarafta kataloglar ve referans kitaplarıyla dolu raflar yükseliyor, etrafı bulanık gördüğümden bunları kara kara, yukarıdan sarkan nesnelere benzetiyordum.

Danışmaya ulaştığım an gözlüklerimi taktım. Geç kalmış olduğumdan buraya gelirken yüzümde duruma uygun bir gülümsemeyle özür dileyerek bir mazeret söylemeye ve kütüphaneciyi yumuşatmaya karar vermiştim. Eğer insan sinirli bir mizaca sahip değilse, bu tür durumlar karşısında abartılı bir talebi bile olsa, yumuşak davranabilir, belki daha sonra da insanlara karşı nazik davrandığı için kendinden gurur duyabilir. Ancak, karşımda derdimi anlatacak kimse yoktu. Çünkü danışma masasında kimse oturmuyordu. Eğer gözlüklerim gözümde olsaydı, bunu daha önce fark edebilecektim.

Şaşkın bakışlarla çevreme bakındım. Hani, belki de kütüphane görevlilerinden birinin yanından, onu

görmeden geçmişimdir diye düşünmüştüm. Ama arkamda da kimse yoktu, koskoca salon bomboştu. Aslında birinin yanından geçmiş olma ihtimalim de çok azdı. Ben görmemiş olabilirdim, ama yanımdan geçen birinin beni görmeme şansı yoktu, ayrıca kütüphane görevlileri beni tanıyan kişilerdi. Kararsız bir halde, bir kere daha danışmaya doğru döndüm. İşte o zaman, ne olmuş olabileceğini anladım. Kütüphaneye birinin gelebileceğini düşünmediklerinden, personel, evlerine gitmeden önce vakit geçirmek üzere arkadaki bir odada oturuyor olabilirdi.

Duyulabilecek bir şekilde öksürdüm, ancak danışmanın arka kısmında bulunan ana girişin yarı açık kapısında kimse gözükmedi. Kapının ardındaki odanın ışığı yanıyordu, ama o yönden herhangi bir ses gelmedi. "İyi akşamlar," dedim ve birazcık bekledim, sonra daha yüksek bir sesle tekrarladım. Yine bir cevap gelmedi. Kütüphanenin içini bir sessizlik kapladı.

Ne yapacağını bilemez bir halde, orada öyle dururken ışıklar bir anda söndü. Birden kendimi karanlığın ortasında buldum. Birkaç saniye önce loş ışıklı bir dikdörtgenden başka bir şey olmayan pencereler şimdi ana ışık kaynağı haline gelmişti. Pencerelerden içeriye, kar sessizliğiyle örtülü caddelerin turuncu ışığı giriyordu.

Ardından, alt katların birinden sert, madeni bir ses işittim; sanki kilit içinde dönen bir anahtar sesiydi. İşte aynı anda, işin içyüzünü anladım. Personelin alt kata inmesi için ana salondan geçmesi gerekmiyordu. Ben danışmanın yanında beklerken onlar merdivenlere bir başka yoldan ulaşmışlardı veya asansöre binmişlerdi. Binadan çıkarlarken de ana şarteli indirerek binanın elektriğini kesmişlerdi. Bu da kütüphane gibi bir kurumda alınabilecek en makul önlemlerden biriydi.

"Bekleyin!" diye bağırdım, salonun diğer tarafına doğru koşarak. Karanlığın içinde, halı dümdüz kara bir kulvar haline gelerek aydınlığın altında koşarken bile erişemediğim bir hızla koşmamı sağladı. Ancak merdivenlere vardığımda yavaşlamaya mecbur kaldım. Penceresi olmayan fuaye çok daha karanlıktı. Buraya ulaşan tek ışık, girişteki cam kapıdan içeri süzülendi. El yordamıyla sağ taraftaki merdiven tırabzanını aradım, buldum ve çok geç kaldığımı bilmeme karşın, yine de aşağıya doğru inmeye başladım. Kapının orada kimsecikler yoktu.

Kapı tokmağını döndürüp kapıyı itmekle bu kez rahatlamadım, aksine kızgınlık hissettim. En çok da kütüphanecilere kızgındım. İçeride biri kalmış mı kalmamış mı diye bakmadan nasıl kapıyı çekip gidebilirlerdi? Tamam, içeriye mesai saatinin bitiminde gelmiştim, ama yine de bana bu yapılmamalıydı. Peki ya, benim yerime

içeriye bir hırsız girse, ne olacaktı? Kütüphanede güvenlik sistemi olmadığından burası yolgeçen hanına dönmüş gibiydi. Ama doğrusunu söylemek gerekirse, bende de suç vardı. Ben, hayatta her şeyi hep son dakikaya bırakan birini hiç tanımamıştım ve şimdi telaş içinde benim yaptığım şey de buydu. Bütün bunlar, daha sonra da görebileceğim bir film yüzünden olmuştu. Aslında, o filmi hiç izlemeseydim de hayatta bir şey kaçırmış sayılmayacaktım.

Eh, artık ağlayıp sızlamak hiçbir işe yaramayacaktı. Buradan çıkmanın bir yolunu bulmam gerekiyordu. Ta pazartesi sabahına kadar bu kütüphanenin içinde kilitli kalmak fikri içimi ürpertiyordu. Her tarafımın kitaplarla çevrili olmasına ve bu süreyi hiç sıkılmadan geçirme olasılığına karşın, böyle bir şeyden hiç hoşlanmayacaktım. Elektrikle birlikte ısıtma tesisatı da kapanmış olmalıydı. Saatler ilerledikçe kütüphanenin içi soğuyacaktı; oldukça sıcak tutan paltoma rağmen, iki buçuk gün sonra beni soğuktan donarak ölmüş bir halde bulabilirlerdi. Ayrıca, başka sorunlar da vardı. Susuzluktan ölmek istemiyordum -tuvalet büyük bir ihtimalle çalışır vaziyetteydi- ama altmış saat boyunca yemeden içmeden nasıl durabilirdim? Bir de nerede uyuyacaktım ki? Yapacağım tek iş, bütün bu süre boyunca oturup okumak olacaktı. Başımı

salladım, kapının açılmasını bekliyormuşçasına elim hâlâ kapı tokmağının üstündeydi. Bir çözüm olmalıydı.

Peki ya ben gerçekten de bir hırsız olsaydım ne yapardım? Bir hırsız buradan çıkmak için ta pazartesi gününe kadar beklemez. Peki, benim yerimde bir başkası olsa, buradan çıkmak için ne yapardı? Bir an durup bu soruya bir yanıt aradım, ama kafamdan geçen fikirler ya şiddet dolu ya çok tehlikeliydi ya da o anda üzerimde bulunmayan birtakım alet edevat gerektiriyordu. Şimdi kalkıp da ruhumun derinliklerinde gizli kalmış hırsızlık yeteneklerinin ortaya çıkmasını bekleyebilecek bir zamanım da yoktu.

Derken basit bir çözüm aklıma geldi; ama öyle bir çözümdü ki bu, hiçbir hırsız, düşünde bile böyle bir çözüm bulamazdı. Yapacağım tek iş, danışmaya gidip oradaki telefonu kullanmaktı. Polisi arayıp içine düştüğüm durumu kendilerine anlatmam yeterli olacaktı. Belki ilk başta benim polis telefonlarıyla dalga geçen bir telefon sapığı falan olduğumu zannedeceklerdi, ama eğer bana inanmazlarsa, ben de yardım gelene kadar sürekli telefon edip duracaktım. İşte ondan sonra, her şey çok kolay olacaktı. Büyük olasılıkla beni ifade vermek üzere polis karakoluna götüreceklerdi. Kodesi boylamak iki buçuk gün boyunca ölümü beklemekten çok daha kabul edilebilir bir şeydi.

Arkamı girişe döndüğüm an beni saran zifiri karanlığın içinde çok dikkatlice adımlar atarak tırabzanlara tutunup merdivenlerden yukarı çıktım. Hiçbir şey göremediğim halde yukarı çıkmak hiç zor değildi; özellikle de acele etmeden her şey yoluna girecek duygusuyla yukarı çıkmak çok kolaydı. Bir de yukarısı şimdi daha da aydınlıktı, ama bu aydınlığın nedeni pencerelerden içeriye dolan ölgün ışık değildi. Yeşil plastik abajurunun ışığını ölgünleştirdiği danışmadaki masa lambası, gözüme o anda projektör ışığı kadar kuvvetli geldi.

Ana salonun girişinde durdum ve karşımdaki ışığa bakmaya başladım. Bütün binada elektrikler kesikse, o zaman bu lamba nasıl yanıyordu? Belki yanlış bir sonuca varmıştım. Kütüphaneciler dışarıya çıkarlarken büyük ihtimalle sadece tavan aydınlatmalarını kapatmışlardı. Bunun başka bir açıklaması olamazdı. Ama böyle olsa bile birinin lambanın ışığını açması gerekirdi. Ben salondan çıkarken bu masa lambası açık değildi, ayrıca kütüphanenin içinde bu lambayı benden başka kimse de kapatamazdı. Yoksa bu konuda da yanılıyor olabilir miydim?

Sanki soruma yanıt verir gibi arka salona çıkan kapı sonuna kadar açıldı ve danışmaya birisi girdi. Ben oraya epey uzak bir noktadaydım, ama uzun boylu, ince yapılı, siyah bir takım elbise giymiş orta yaşlı bir adamı

gözlerim seçti. Kütüphane memurunun koltuğuna yöneldi ve koltuğa oturdu, önünde duran bir şeyle ilgilenmeye başladı. Yüzünü bana doğru çevirmedi. Çevirse bile beni göremeyecekti; çünkü ben adamın hareketlerini izlerken etrafımı saran karanlık da beni adamdan saklıyordu. Fazla bir zaman almadı: adam tabii ki gece bekçisiydi. İyi de bunu daha önce neden hiç düşünmemiştim? İçimden bir oh çektim. Sıkıntılarım artık sona eriyordu. Polisi aramama gerek kalmamıştı. Adama olan biteni anlatacaktım; ama adamın bana inanması için hiçbir gerekçesi yoktu. Fakat kütüphane kayıtlarına bakarsa, yıllardan beri bu kütüphanenin hatırı sayılır üyelerinden biri olduğumu görebilecekti.

Öyle olsa bile ben, ona olan yaklaşımımı şartlara göre ayarlamak zorundaydım. Kuşkusuz, gece bekçisi karanlığın içinden önüne pat diye birinin çıkmasını beklemiyordu. Buna nasıl bir tepki vereceğini kim bilebilirdi ki? Bütün bunlar yetmiyormuş gibi silahını çekip üzerime doğrultabilirdi. Öksürdüm ve ağır adımlarla gece bekçisine doğru yürüdüm. Beş on adım attıktan sonra, gayet yumuşak ve gayet kibar bir ses tonuyla, "İyi akşamlar," dedim.

Adamın ayağa kalkacağını, hatta oturduğu koltuktan havaya sıçrayacağını falan zannetmiştim. Eğer böyle bir şey olursa, bu durumda yerimde duracak ve bana

yaklaşana kadar adama kendisini toparlaması için biraz zaman tanımış olacaktım. Herhangi bir ani hareket, hatta adama doğru yürümek bile bir tehdit olarak görülebileceğinden akıl kârı değildi. Ancak, tüm beklentilerimin tersi bir şekilde, gece bekçisi sadece bana doğru baktı ve sanki böyle apansız ortaya çıkmam çok doğal bir şeymiş gibi en ufak bir şaşkınlık belirtisi göstermeden selamımı aldı: "İyi akşamlar. Yardımcı olabilir miyim?"

Danışmaya yürüdüm. Adamın düzgün kesilmiş kalın, siyah bir bıyığı vardı, ama saçları aklaşmaya başlamıştı. Giydiği takım elbise epey pahalı bir şeye benziyordu. Göğüs cebinden sarkan mendille kravatı aynıydı. Kütüphane bekçilerinin kılık kıyafet nizamnamelerinden pek anlamam, ama böyle bir şey göreceğimi ummamıştım! Karşımda duran adam en iyi takım elbisesini giymiş kütüphane müdürü de olabilirdi.

"Gördüğünüz gibi," diye başladım, "Birazcık geç kaldım..."

"Hiç de geç kalmadınız," diyerek lafımı kesti, masada oturan adam. "Biz gece çalışıyoruz. Burası gece kütüphanesidir."

Adama şaşkınlık dolu gözlerle baktım. "Gece kütüphanesi mi? Bu tür bir kütüphanenin varlığından bile haberim yoktu benim."

"Evet, öyle. Ayrıca, bu tür kütüphaneler çok uzun bir zamandan beri var. Ama maalesef bizimle ilgili fazla bir şey bilinmiyor. İlgilendiğiniz bir kitap var mı?"

"Evet, eğer mümkünse. Ben hafta sonları kitap okumayı çok seviyorum. Bu defa elim boş döneceğim diye çok korkmuştum. Kitapların geceleyin de kütüphaneden edinilebiliyor olması çok güzel bir şey."

"Tabii ki edinebilirsiniz. Her ne kadar gece seçenekleri gündüzden farklı olsa da... Bizde sadece hayat kitapları var."

Bir an yanlış anladığımı zannettim. "Efendim?"

"Hayat kitapları. Bu tür kitapları hiç duymadınız mı?"

Başımı hayır anlamında iki yana salladım, "Korkarım, hayır."

"Çok kötü. Kesinlikle tavsiye ederim. Gayet ilginç bir kitap türüdür. Yaygın inancın tersine, gerçek hayatlar kurgulanmış hayatlardan çok daha heyecanlıdır."

"Hangi gerçek hayatlar?"

"Herkesinkiler."

"Herkesinkiler de ne demek?"

"Kelimenin tam anlamıyla herkes. Bu dünyada var olagelmiş herkesin hayatı."

Masanın öteki tarafında oturan adamı beş on saniye kadar baştan aşağı inceledim. "Epey bir hayat olmalı."

"Evet, öyle. Kütüphaneye girdiğiniz an itibarıyla: yüz dokuz milyar, dört yüz seksen üç milyon, iki yüz elli altı bin, yedi yüz on."

Hemen yanıt vermedim. Benim bu sessizliğimi bana verdiği bilgi karşısında yaşadığım hayretin bir ifadesi olarak değerlendirmesini umut ettim. Ne oluyordu burada? Kimdi bu adam? Bu adamın gece bekçisi olmadığı artık kesindi. Aslında adamın gece kütüphanecisi olduğunu iddia etmesi de bana şüpheli gelmişti. Bu adam her kim olursa olsun, ben yine de dikkatli olmalıydım. Kapkaranlık, bomboş bir kütüphanede bu adamla birlikte kilitli kalmıştım. Onunla herhangi bir sürtüşmeye girmemeli, hiçbir şey reddetmemeliydim. Aramızda gerginlik yaratmamalı, anlamsız ve sonuca ulaşmayacak tartışmalara girmemeliydim. Yapacağım tek şey, olabildiğince zahmetsiz bir şekilde buradan çıkacağım ânı kollamak olmalıydı. Ansızın, artık kitaplarla ilgilenmediğimi hissettim.

"Demek öyle ha!" dedim en sonunda, sanki çok hayret etmişim gibi bir ses tonuyla.

"Evet, ama bu devasa sayının sizde yanlış bir izlenim bırakmasına izin vermeyin. Bunca yaşam öyküsü

olmasına rağmen, bunların her biri eşsiz ve tekrarsızdır. Nadidedir. İşte bu nedenle her biri kaydedilmeyi hak etmiştir. İşte hayat kitapları da budur."

"Demek öyle ha, yüz milyarın üstünde hem de! Anladığım kadarıyla burası devasa bir kütüphane!" Biraz yaltaklanmanın fazla bir zararı olmayacağını düşündüm.

"Evet." Adamın yüzünde gurur dolu bir gülümseme belirdi. "Ve sürekli olarak büyüyor. Şu anda yaşamakta olan insanların kitapları her gün güncelleniyor. Ve bunların sayısı altı milyarın üzerindedir. Yenileri de sürekli olarak bu listeye eklenmektedir. İnsanoğlu önüne geçilemeyecek şekilde çoğalmaktadır."

Hayranlık dolu bakışlarla başımı, "Evet," anlamında salladım. "Eğer sizi doğru anladıysam, hayat kitapları denilen şey bir tür günce oluyor."

"Öyle de diyebilirsiniz. Ancak bunlar çok nesnel günceler. Bunun esas cazibesi de bu zaten. Hiçbir şey atlanmıyor, hiçbir şey saklanmıyor, hiçbir şey farklı bir şekilde gösterilmiyor. Mükemmel denebilecek kadar doğrudurlar. Zaten doğru olan da bu. Aynı belgesel filmler gibi. Hayat kitaplarından birini okuduğunuzda bunu kendiniz de göreceksiniz. Hangisini okumak isterdiniz?"

Bu soruya yanıt vermek için biraz düşündüm. "Bilemiyorum. Bunca seçeneğin olduğu bir yerde karar vermek de pek kolay değil. Siz neyi önerirdiniz?"

"Hemen herkes, önce kendisi hakkında yazılan kitabı seçiyor. Aslında kendileri o kitabın içeriğini bildikleri için kitabın öyküsü pek ilginç gelmiyor. Ancak birçok insan kendisiyle ilgili kitapta bir sürü sürpriz şey ve birçok ifşaat buluyor. İnsanlar genelde olup biteni unutma veya bastırma eğilimindedirler."

"Yani şimdi burada benim hakkımda da bir kitap mı olduğunu söylemek istiyorsunuz?" Şaşkınlığımın hiç de sahte bir tarafı yoktu.

"Elbette. Siz niye bunun dışında tutulasınız ki?"

Bir an için tereddüt ettim. "Pekâlâ. Kendimle ilgili kitabı alacağım."

"Güzel," diye yanıtladı, siyah takım elbiseli adam. "Burada bekleyin, lütfen. Size kitabı hemen getireceğim."

Ayağa kalktı ve arka salona doğru yöneldi, kapıyı arkasından birkaç santim aralık bıraktı. Danışmanın etrafını aydınlatan ışığın küçük dairesi içinde durdum. Isındığımı hissetmeye başladım. Hâlâ ne olup bittiği konusunda bir fikrim yoktu, ama kitabı sormakla her şeyin pürüzsüz bir şekilde sona ermesini sağlamıştım. Bana

verdiği kitabı alacak, teşekkür edecek ve çıkıp gidecektim. Kütüphaneden dışarıya adımımı attığım an her şey çok daha basit olacaktı.

Adamın birkaç dakika sonra bana getirdiği şey tam anlamıyla bir kitap değildi. Büyükçe bir cildi andırıyordu. Cildin kahverengi karton kapakları arasından sayfa demetleri sarkıyordu. Adam benim şaşkın bakışlarımı fark edince, aceleyle bir açıklamada bulundu. "Güncelleme sırasında yeni sayfa eklemenin tek yolu bu. Kitap, artık içine ilave edilecek başka hiçbir sayfa olmayınca ciltlenecek." Adam bir kere daha bana gülümsedi. "İyi ki sizin durumunuz böyle bir ciltlemeyi gerektirmiyor."

Ben de adama gülümsedim ve cildi aldım. Oldukça ağırdı. Kapakta, adım ve doğum tarihim büyük, mavi harflerle yazılıydı. Diğer tarih yeri boştu. Cildi koltuğumun altına koydum, ceketimin cebine uzandım ve kütüphane kartımı çıkardım. "Bu kart gece kütüphanesinde de geçiyor mu?" dedim, kartı adama uzattım, "Yoksa ayrı bir üyelik gerekiyor mu?"

"Gerek yok. Biz burada resmi bir uygulamaya bağlı değiliz. Kütüphanemizde sizin adınıza bir eserin olması, sizin de bu kütüphaneye etik olarak üye olduğunuz anlamına gelir. Zaten biz dışarıya kitap vermeyiz, bu yüzden de burada kayıt tutmamıza gerek yok."

"Dışarıya kitap vermiyor musunuz?" diye sordum, şaşkındım. "Yani ben şimdi bunu alıp götüremez miyim?"

"Maalesef, bu imkânsız bir şey. Elimizdeki tek nüsha bu. Dışarıda kitabın başına bir şey gelebilir ve bu da onarılamaz bir kayba neden olur. Bu kitapta sizin hakkınızda saklanan tüm izler kaybolur. Sanki hiç yaşamamış gibi olursunuz. Biz böyle bir riski göze alamayız. Ama bu kitabı burada istediğiniz kadar okuyabilirsiniz." Sağ taraftaki masaları işaret etti. "Rahatınıza bakın ve ışığınızı açın. Burada ne kadar isterseniz kalabilirsiniz."

Bu teklifi kabul etmemem gerekirdi. Adama yaptığı tekliften dolayı teşekkür etmem, saatin geç olduğunu ve yorgun olduğumu söylemem, sonra başka bir zaman gelmek için söz vermem ve çıkıp gitmem gerekirdi. Ama yapamadım. Beyhude bir merak beni alt etti. İnsan, kendisinin başkahramanı olduğu bir kitabı her gün okuma şansına kavuşamıyor. Fazla oyalanmam, kitabı sadece şöyle bir gözden geçiririm, diye söz verdim kendime. En yakın masaya oturdum, masa lambasının düğmesine bastım ve cildi önüme koydum. Yabancı adam başını eğdi ve önündeki işiyle ilgilenmeye başladı.

Eğer acelem olmasaydı, her ne kadar olayların doğruluğunu teyit edemeyecek olsam da okumaya en baştan başlardım. Dünyaya gelişinin ilk günlerini kim

anımsayabilir ki? Cildi, ön yüzü üzerinde masaya koydum ve kitabın arka tarafını açtım. Güncellemenin nasıl yapıldığını görmek istiyordum. Bu kitapla sırf eğlence olsun diye ilgilendiğim kesindi, ancak kafamın bir köşesinde bir şeyler kıpırdadı. Kendimi fala inanmayan, ama kendisine geleceğini anlatacak olan bir falcının önünde durmuş bekleyen biri gibi hissediverdim.

En sonuncu sayfa minnacık bir yazıyla doluydu. Sayfanın tam orta kısmında bugünkü tarihle bir başlık atılmıştı. Okumaya o noktadan başladım. Aşağıya doğru inince elimi ceketimin cebine götürüp cebimdeki sinema biletini aldım. Hayat kitabında bahsi geçen sinema biletinin sıra ve koltuk numaralarıyla elimdeki biletinkini karşılaştırdım. Boğazıma bir şey takıldı. Son cümle hafızamda henüz çok taze olan, kütüphane fuayesindeki saatin sekizi üç geçeyi gösteren akrep ve yelkovanını canlandırdı.

Kütüphaneci koltuğunda oturan adama kısa bir bakış attım, oturuş şekli değişmemişti ve ardından tedirgin gözlerle çevreme bakındım. Apansızın karanlığın içerisinden çıkan görünmeyen gözler olduğu ve bu gözlerin bana dört bir yandan baktığı kanısına kapıldım. Bu his yüzünden kendimi okumaya vermekte zorlanıyordum. Bir sonra okuyacağım şeylerden hoşlanmayacağıma dair

içimi kemiren duyguya karşın, okumayı sürdürmem gerekiyordu.

Sayfaları en geriden öne doğru, yani geçmişe doğru sabırsızlık içinde çevirmeye başladım. Hayatımdaki özel günleri, benden başka kimsenin bilmediği ya da bilmesi gerektiği ya da bilme mecburiyeti olduğu ve zaten yine de bildikleri olayların meydana geldiği tarihleri aradım. Her şey, savcılık iddianamelerinde olduğu gibi soğuk gerçeklerle yazılı önümde duruyordu. Sadece başkalarından değil, kendimden bile sakladığım her bir sır yazılıydı burada. Kendimi umarsız ve anadan doğma üryan hissettim, işlediği suçlar ansızın kamuoyuna açıklanan gaddarlaşmış bir sabıkalı gibiydim.

Kitabı kapattım. Alnımdan boncuk boncuk terler damlıyordu, sebebi üzerimdeki palto değildi. Orada bir süre daha kımıldamadan bomboş bakışlarla durdum. Ardından lambayı kapattım ve ağır adımlarla danışmaya doğru yürüdüm. Hayatımı anlattığını iddia eden kitabı oraya koydum. Yabancı adam bana tekrar gülümsedi, ama ben ciddi ve neşesiz duruşumu bozmadım.

"Burası bir gece kütüphanesi değil, öyle değil mi?" dedim durgun bir ses tonuyla. "Bu kitap da hayat kitabı değil. Bu benim fişim. Ve siz de ya gizli polissiniz ya insanları gözetleyen gizli bir servis ya da işte onun gibi bir şeysiniz. Benim böyle şeylerle işim olmaz. Tebrikler.

Mükemmel bir iş çıkarmışsınız. Bu tür bir izlemenin yapılabileceğini daha önce hiç düşünmemiştim. Gerçekten inanılır gibi değil. Ayrıca ürkütücü de. Peki, şimdi ne olacak? Benimle ilgili her şeyi satır satır biliyorsunuz. Beni itham edebileceğiniz hiçbir şey yok, ama benimle ilgili sizi ilgilendirenden çok daha fazla bilgi toplamışsınız. Yani bana şantaj yapabilirsiniz. Yoksa sizin de yapmak istediğiniz şey bu mu? Her şeyi anladım da kütüphanenin, ta zamanın başlangıcından bu yana milyarlarca hayat hikâyesi barındırdığı gibi fantastik bir hikâye uydurmak mecburiyetinde neden kaldığınızı anlayabilmiş değilim, sonuçta bu tür bir şeye başvurmanıza hiç gerek yoktu. Çünkü milyarlarca hayat hikâyesi yazıldığının ikna edici hiçbir tarafı yok, olamaz da!"

"Hiçbir şey uydurulmuş değil, ama yine de böyle düşünüyorsunuz diye sizi suçlayamam. Kendi hayat kitabını okuyan hemen herkes, sizinle aynı sonuca varıyor. Bu da gayet anlaşılabilir bir şey."

"Ama hikâyede zayıf noktalar var. Bazı ayrıntıları gözünüzden kaçırmışsınız. Örneğin, bana hangi cildi getireceğinizi nereden biliyordunuz? Çünkü cildi getirmeden önce size kendimi tanıtmamıştım."

"Biz biliriz. Herkes eninde sonunda gece kütüphanesine gelir. Bugün sıra sizdeydi. Gelmenizi bekliyorduk."

"Öyle mi? Yoksa benden sonra başka birinin daha gelmesini de bekliyor muydunuz? Eğer bekliyorsanız, size kötü bir haberim olacak. Zira giriş kapısı kilitli. Başka kimse giremez. Bir de gece kütüphanesinin kapıları gece vakti kilitlenir mi yani?" Adamın içine çok kötü oturur umarım, diye geçirdim aklımdan.

"Yanılıyorsunuz," diye yanıt verdi, danışmada oturan adam yumuşak bir ses tonuyla. "Kapı açık. Aşağıya indiğinizde kapının açık olduğunu göreceksiniz."

Bir an için durup birbirimize baktık, bakarken etrafın sessizliğini dinledik. Adamın yüzünde sabit bir gülümseme vardı.

"Yani şimdi siz bana," dedim en sonunda, "özgür olduğumu ve gidebileceğimi mi söylüyorsunuz?"

"Kesinlikle öyle. Zaten sizi kim durdurabilir ki? Kütüphaneler, giriş ve çıkışları serbest olan yerlerdir. Hep de böyle olagelmiştir. Gece kütüphaneleri de farklı yerler değildir. İsterseniz buyurun başka bir şey okuyun, yoksa kimse sizin buradan çıkmanızı engelleyemez."

Hiç tereddüt etmedim. "Başka bir şey okumak isteyeceğimi hiç sanmıyorum. Teşekkür ederim."

"Bir şey değil. Ziyaretinizden büyük memnunluk duyduk. İyi geceler, beyefendi." Adam cildi aldı, ayağa

kalktı, beni başıyla selamladı, ardından arka salona doğru yürüyüp gitti.

"İyi geceler," dedim adama, tam kapının öteki tarafına geçtiğinde.

Danışma masasının önünde kısa bir an daha durdum. Etrafımdaki sessizlik daha da yoğunlaşmaya başlamıştı. Karanlığın içindeki hayaletimsi gözlerin beni arkadan izlediklerini hissedebiliyordum. Adam geri gelmedi. Döndüm ve siyah halı üzerinde niyet ettiğimden çok daha hızlı adımlarla yürüdüm. Salonun sonuna geldiğimde durdum ve bir anlığına etrafıma baktım. Gece lambası kapatılmıştı.

Tırabzana tutunarak alt kata indim. Kapı tokmağını kavradım, ama döndüremedim. Üçüncü kere denedim, bu basit devinimin sonucunda içim kuşkuyla doldu. Ama şimdi her şey daha kolay olacaktı. Kapı açılmasa bile başıma ciddi bir sorun gelmeyecekti. Belki ufak tefek şeyler olacaktı. Hafta sonu boyunca okuyacak bir şeyim olmayacaktı veya buradan çıkmak için polis çağırmam gerekecekti.

Ama yine de eğer kapıyı kilitli bir halde bulursam, nasıl bir kaderin beni beklediğini düşünmeye bile cesaretim yoktu. Çıkışı olmayan bir yerde kapana kısılmış gibi kapalı kalacaktım. Fakat sonsuza dek tereddüt edecek

halim de yoktu. Kapı tokmağı yavaşça döndü. Kapıyı çektiğimde bana doğru yağ gibi açıldı ve kendimi bir anda kocaman kar taneleri girdabının içinde buluverdim. Hızla dışarıya çıktım ve soğuk havayı ciğerlerime doldurdum. Kapı arkamdan otomatik olarak kapandı.

Ellerim ceplerimde, paltomun yakası kalkık kütüphanenin karşısında durdum. Orada durmam için hiçbir nedenim yoktu, ama her nedense, oradan ayrılmak istemiyordum. Tam ayrılmak üzereyken kütüphanenin giriş kapısına bir kere daha baktım. Pencereden içerisi pek görünmüyordu. Kapının hemen ötesinde belirsiz karanlık bir duvar yükseliyordu. Tam köşesinden bir saat sarkıyordu; saati tavana bağlı tutan demir çubuk karanlığın içinde görünmüyordu, bu yüzden de saat sanki havada sabit duruyormuş gibi görünüyordu. Gözüm hemen o beyaz yuvarlak cisme ve cismin üzerindeki rakamlarla saatin zamanı gösteren kollarına takıldı. İlk başta sorunun ne olduğunu anlayamamıştım.

İçine düştüğüm yeni tehlikenin ne olduğu, ancak kütüphaneden ileriye doğru birkaç adım attıktan sonra netleşti. Olduğum yerde durdum, sonra, hızla koşarak giriş kapısına gittim. Yüzümü cama yapıştırdım ve sonra elimi gözlerimin üzerine siper yaptım. Bir anda tüylerim diken diken oldu. Kapıdan birkaç adım geride durdum, gözlüklerimi çıkardım ve sol bileğimi kaldırdım.

Kanaatime göre kırılgan ve tutarsız farklı bir şey yaşamıştım, geride başka ne kalmıştı ki? Bu his geldiği gibi aynı hızla yok oldu gitti içimden, sonuçta bu da umarsız duygularda hep karşılaşılan bir durumdu. Her iki saat de hem içerideki hem de dışarıdaki -yani benim kolumdaki- aynı zamanı gösteriyordu: sekizi üç dakika geçeyi.

Kuşkuyla başımı salladım. Böyle bir şey olamazdı. Kütüphanenin içinde en azından bir saat geçirmiştim. Ya da yarım saat diyelim. Bundan oldukça emindim. Yaşadığım her şey çok net bir şekilde hafızamdaydı. İçerideyken gördüklerim, yaşadıklarım asla bir illüzyon ya da düşsel bir olay değildi. Diğer taraftan, zamanın durması gibi bir durum da söz konusu olamazdı. Gücüne karşın, gizli polis beni asla durduramazdı. Peki ya ne olmuştu? Bunun bir açıklaması olmalıydı.

Yanıtı bulmanın sadece tek bir yolu vardı: Kütüphaneye ikinci defa girmek. Bu fikir bana hiç de hoş gelmedi, ama hayatımın kalanını bu gizemi tekrar tekrar yaşayarak sürdüremezdim. Elimi kapının koluna attığımda baştan ayağa titredim. Kapıyı ittim, ama kapı yerinden kımıldamadı. Bir kere daha, ama bu sefer daha da sert itmeyi denedim, yine yerinden kımıldamadı. Kütüphane kilitliydi, bunda da şaşılacak bir şey yoktu zaten. Kütüphaneler geceleri açık olmazlar. Gece kütüphanesi diye

bir şey de yoktur. Mesai saati bitince kütüphane personeli de evine gitmişti. Geç kalmıştım yani.

Kendimi olayların akışına bırakmam gerekiyordu, özellikle de ne yapacağımı bilemediğim durumlar karşısında. Kütüphanenin içine hırsız gibi girecek halim de yoktu, şüphesiz. Zaten böyle bir şeyi yapmak istesem bile nasıl yapabilirdim ki? Ben hırsız falan değildim, böyle şeylere yeteneğim yoktu. İçimdeki ses buradan uzaklaşmamı ve çekip gitmemi söylüyordu, ama ben, tüm bu seslere karşı koyuyordum. Başka ne yapabilirdim? Karanlığın ve karın ortasında burada böyle durup beklemenin ne anlamı vardı ki? Boşu boşuna nezle olacaktım ya da polisin şüphesini çekecektim. Ellerimi yeniden cebime soktum, kamburumu çıkardım ve lapa lapa yağan karın altında caddede yürümeye koyuldum.

Bu kez de öyle çok uzağa gidemedim. Biraz yürüdükten sonra, ilk karşıma çıkan lamba direğinin yanında durdum, durdum ama neden bu ilk lamba direğinin yanında durduğum konusunda bir fikrim yoktu. Bir şeyi kaçırdığıma dair belli belirsiz bir hisse kapıldım. Bazı ayrıntıları gözümden kaçırmıştım. Kafayı çalıştırdım, ama ulaşılabilecek gibi bir yerde değildi, hani bir kelime dilinizin ucuna gelir de bir türlü anımsayamazsınız ya öyle bir şeydi işte. Kafamı yukarı kaldırdım. Sokak lambasının geniş, turuncu renkli ışık huzmesinin içinde

rüzgârın getirdiği koca koca kar taneleri aheste aheste aşağıya doğru süzülüyorlardı. İşte kar taneleri yüzüme düştüğü an aklıma bir şey geldi.

Arkaya döndüm ve koşar adımlarla kütüphanenin girişine doğru yürüdüm, karda hızla ilerlerken az kalsın kayıp düşecektim. Dışarının ışığından sakınmak için gözlerimin üstüne elimi siper yapmanın da gereği kalmamıştı artık. Gerçeği anlamak için kütüphanenin içine bakmama ise hiç gerek kalmamıştı; çünkü içerisinin karanlığına rağmen görmek istediğim şeyi görebiliyordum. Silindir şeklindeki pirinç şemsiyeliğin içinde şemsiyemin sapı görünüyordu.

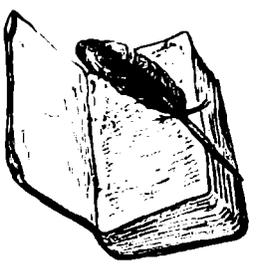

CEHENNEM KÜTÜPHANESİ

Bana eşlik eden muhafız geniş koridordaki bir kapının önünde durdu ve kapıyı çaldı. Bir an bekledi ve yüzünde sanki içeriye girilmesine izin verilmiş gibi bir ifade belirdi, ama ben herhangi bir ses işitmemiştim. Kapıyı açtı, tek kelime söylemeden beni ileriye doğru itti ve arkamdan kendisi de içeriye girdi, kapıyı kapatırken beni yanında tutmak için elini omzuma koydu. Zaten duruyor olmama ve ne yapacağımı bilmeme karşın muhafız eliyle omzumu gereksiz bir sertlikle sıkıyordu. Adam herhalde nasıl kibar olunacağını bilmiyordu. Kapının yanında durduk; büyük bir olasılıkla yeni bir emri bekliyordu.

O âna kadar gördüğüm diğer yerlerde olduğu gibi, burada da tavan çok yüksekti. Bu gözlemi burada

vurgulamak gerekirse, yerden tavana olan mesafe odanın eni ve boyundan daha fazlaydı. Aslında oda ters çevrilse, tavanla zemin odanın duvarları, duvarlar da zeminle tavan olsa, o zaman ebatlar çok daha makul olurdu diye aklımdan geçirdim ve geçirir geçirmez de başım döner gibi oldu. Tabii, böyle bir yerde, nesnelerin doğal niteliğinin sürdürülebilir olmasını bekleyemezdim. O dönem artık ilelebet bitmişti. Kimbilir, beni hangi olağandışı deneyimler daha bekliyordu. Çok daha kötü şeylere hazırlıklı olmaya mecburdum.

Odada çok az eşya vardı ve içerisi kötü aydınlatılmıştı. Tavandan aşağıya uzun bir elektrik teli sarkıyor, telin ucundaki metal abajurun ışığı, odanın ortasında bulunan iskemleyi kesintisiz aydınlatıyordu. Kapının karşı hizasındaki masada bir adam sırtı duvara dönük oturuyordu. Adamın sadece omuzlarından yukarısı gözüküyordu ve adam önünde duran bilgisayar ekranına yoğunlaşmıştı. Ekranın gölge düşürmeyen belli belirsiz mavimtırak ışığında, yüzü hayaletimsi bir beyazlıkta görünüyordu. Kısa kalın sakalı ölgün ışıkta kırlaşmış gibiydi ve gözünde yarım daire biçiminde camları olan bir okuma gözlüğü vardı. Adamın yaşını çıkaramadım. Kırkla elli arasında herhangi bir yaşta olabilirdi.

Adam sanki bizi hiç fark etmemişti. Muhafızla birlikte kapının yanında sabırla durduk, heykel gibi hiç

kıpırdamıyorduk. En sonunda, gözlerini bilgisayar monitöründen ayırmadan sol elini kaldırdı ve muhafızın hemen anladığı belli belirsiz bir el işareti yaptı. Muhafız omzumu bir kez daha sertçe tuttu ve beni ışığın altındaki iskemleye götürdü. Ben iskemleye oturana kadar elini omzumdan çekmedi ve ben oturduktan sonra da arkamda durdu.

Beklerken bir yandan da çevreme bakınmaya başlamıştım. Odanın yüksekliğinin neden olduğu hücreye tıkılmışlık hissi, çevremi saran renklerin sıkıcılığı yüzünden daha da artıyordu. İç bayıltıcı, zeytin grisi bir gölge her şeyi kaplamıştı: duvarları, tavanı, zemini, iskemleyi. Hatta monitör bile zeytin grisiydi. Duvarın boyaları çatlamıştı ve yer yer dökülmüştü, dökülen kısımlarda duvarın eski boyasının rengi olan dalgalı gökyüzü mavisi ortaya çıkmıştı. Bu da sanki eskiden yeşil renkteymiş de sonradan rengi solmuş ve eskimiş bir ayakkabı kutusu içindeymişiz gibi bir his veriyordu.

Odada eğer bir pencere, hiç değilse demir parmaklıklı bir pencere olsaydı, içerisi çok daha az iç karartıcı olurdu. Ama burada pencere yoktu. Böyle bir yerde çalışmak, herhalde ceza çekmek gibi bir şeydi. Monitörün ardında oturan adama acıma ve korku karışımı duygularla baktım. Her şeyi bir kenara bıraksak bile böyle bir yerde bir dakika dahi olsa çalışmaya mecbur bırakılmış

bir insandan iyi bir şey beklemek için hiçbir neden olamazdı.

Odanın sessizliği, klavye üzerinde dolaşan ama benim göremediğim parmakların çıkardığı seslerle bölündü. Hızlı hızlı yazma işi fazla uzun sürmedi. Bitirdiğinde başını kaldırdı, gözlüğünü çıkardı ve önündeki masanın üzerine bıraktı. Sonra gözlerini kıstı, baş ve işaret parmaklarıyla burnunu çimdikledi. Kısa bir an bu vaziyette kaldı ve sonra gözlerini açıp muhafıza doğru başını salladı. Muhafız hızla odadan çıktı. Çelik kapı gıcırdayarak açıldı ve muhafızın ardından kapandı.

Bir müddet hiç konuşmadan birbirimize bakıp durduk. Adamın sessizce beni incelemesinden rahatsızlık duydum; çünkü bakışlarında sert ve tehdit edici bir havadan daha çok sevimsiz ve sinirli bir ifade vardı. Birazdan benimle yapacağı görüşmeden dolayı hiç de mutlu olmadığını hemen anladım. Artık kendisine hiç haz vermeyen bu işi çok uzun bir zamandan beri yaptığı her halinden belliydi. Adamın yüzündeki ifadenin aynısını bazı yaşlı müfettişlerin ve yargıçların yüzünde de görmüştüm. En sonunda iç çekti, parmak uçlarıyla alnını sildi ve sessizliği bozdu.

"Nerede bulunduğunun farkındasın, değil mi?" Derinden gelen heyecansız bir sesi vardı.

"Cehennemde," diye yanıt verdim, bir an tereddüt ettikten sonra.

"Doğru. Ama bir daha o kelimeyi sakın kullanayım deme. Buraya neden geldiğinin farkında mısın peki?"

Doğrudan yanıt vermedim. Bir şeyleri saklamanın veya yalanlamanın hiçbir âlemi olmadığını çok iyi biliyordum, ama bu arada kendimi de suçlu göstermek istemiyordum. "Tahmin edebiliyorum..."

"Tahmin edebiliyor musun?" Adam sesini yükseltti. "Burada bile böyle bir fişi nadiren görürüz." Orta parmağını büküp ekrana vurdu.

"Açıklayabilirim..."

"Hayır," diyerek lafımı kesti. "Bunu lütfen bana bırak! Buraya oturanlar amma da saygısız oluyorlar be! Yapmış olduğunuz mide bulandırıcı şeyleri öğrenmeye mecbur kalıyor olmam yetmiyor, bir de sonra kalkıp bana üçkâğıtçılıklarınızı anlatarak yaltaklanmaya kalkıyorsunuz. Özrünüz kabahatinizden büyük. Zaten açıklanacak bir şey de yok. Her şey gün gibi ortada. Seninle ilgili her şeyi biliyoruz. Her ayrıntıyı. Eğer böyle olmasaydı, burada olur muydun sanıyorsun?"

"Hatalar olabilir..." dedim yumuşak bir sesle.

"Hata diye bir şey yok," diye cevap verdi adam. "Ayrıca varsa bile bunları düzeltmek için artık çok geç. Burası çıkışı olmayan bir yer. Buraya bir kere girdin mi artık çıkamazsın."

Bunu zaten ben de biliyordum. Herkes biliyordu. Ama benim yine de denemem gerekiyordu.

"Peki, ya pişmanlık hakkında ne diyorsunuz? Bu kelime sizin için bir anlam ifade ediyor mu?" diye sordum, olabildiğince mütevazı bir ses tonuyla.

Bu sefer onun söyleyecek fazla bir şeyi yoktu. Adamın yüzündeki ifade, benim pişmanlığıma dair onun ne düşündüğünü bana tamamen anlatıyordu.

"Nefesini boşuna tüketme. Böyle saçmalıklar için zamanım yok. Benim işim başımdan aşkın. Dünya daha önce hiç böyle olmamıştı. Sen benim omuzlarımdaki yükün ağırlığını biliyor musun?"

Adamın derdini anlayabiliyordum, epey tumturaklı bir soru sormuştu, ben de cevap olarak sadece omzumu silkmekle yetindim. Bir an için adamın bana işindeki güçlüklerden bahsetmek istediğini zannettim, ama hemen kendini toplamış ve böyle bir konuya girmekten vazgeçmişti.

"Unut gitsin. Önemli değil. Şimdi esas meseleye gelelim. Sana neyin en uygun geleceğini bulmamız gerekiyor."

"Ceza olarak mı?" diye sordum ihtiyatla.

"Biz buna terapi diyoruz."

"Ateşte yanmak terapi mi oluyor?"

"Ateşte yanmaktan bahseden kim?"

"Belki yağların içinde kaynatmak veya ipe gerilmek..."

"Saçmalama! Ortaçağ'da değiliz!"

"Özür dilerim, bilmiyordum..."

"Buraya peşin yargılarla gelenlerin sayısı inanılır gibi değil. Sence biz zamanın dışında mı yaşıyoruz? Yani burada hiçbir şey değişmiyor mu? Acımasız bir barbarlıkla bu iş bir arada yürüyebilir mi?" Adam monitörün yan tarafına parmak uçlarıyla vurdu.

"Tabii ki öyle değil," diyerek adamla hemen hemfikir oldum.

"Her çağın kendi cehennemi vardır. Bugün cehennem kütüphanedir."

Şaşkınlık içerisinde gözlerimi kırpıştırdım. "Kütüphane mi?"

"Evet, kitap okumak amacıyla inşa edilmiş bina yani. Kütüphane denilen yere sen hiç gittin mi? Cehennemin kütüphane olduğunu öğrenince millet neden şaşırıyor anlayamıyorum?"

"Şey, herhalde kimsenin beklemediği bir şey de ondan."

"Kütüphaneye laf olsun diye bakarsan bunu beklemezsin tabii ki. Eğer konuyu biraz derinlemesine ele alırsan, bunun tuhaf hiçbir tarafının olmadığını göreceksin."

"Böyle bir şey asla aklıma gelmezdi."

"Doğrusunu söylemek gerekirse, biz de aslında işin başında biraz şaşırmıştık. Ama bilgisayarın bize söylediği de bu durumun aynen böyle olduğu. Bilgisayar çok işe yarayan bir makine."

Adam sustu. Beni bekleyen şeyin ne olduğunu anlayana kadar aradan beş on saniye geçti. "Çok işe yarayan bir şey, gerçekten de," dedim.

"Özellikle istatistiksel araştırmalarda. Burada bulunan herkesin verisini bilgisayara girdiğimizde ortaya çıkan rakam mahkûmlarımızın kütüphane olgusuna çok uzak olduklarını ortaya koyuyor; tamı tamına yüzde 84.12'si okumaktan nefret ediyor. Mahkûmların yüzde 26.38'i hiç okuma yazma bilmediği için bu durum gayet

anlaşılabilir. Peki, ya okuma yazması olup da yaşamı boyunca kitaptan vebadan kaçar gibi kaçmış yüzde 47.71'e ne demeli? Geri kalan yüzde on kadarı da bir şekilde kitap okumuş ama onlar da kendilerine bir şey vermediğini düşündükleri okuma eylemini zaman israfı olarak görüyorlar.

Başımı, "Evet," anlamında salladım.

Adam bana kuşkuyla yan yan baktı. "Peki bu durum sana neden tuhaf gelmiyor? Şimdi seni ele alalım. Sen kaç kitap okudun?"

Bir an durdum ve kaç kitap okuduğumu hatırlamaya çalıştım. "Şey, yani doğrusunu söylemek gerekirse, o kadar çok değil."

"Demek, o kadar da çok değil! Bak şimdi sana kaç tane okuduğunu tamı tamına söyleyeyim." Bilgisayarda hızlıca yazdığından klavyeden tuş sesleri geldi. "Yaşamının son yirmi sekiz yılında iki tane kitabı okumaya başlamışsın. Birincisini dördüncü sayfadan sonra bırakmışsın ve ikincisinde de sunuş paragrafının ötesine gitmemişsin."

"İlgimi çekmemişti," dedim, pişmanlık dolu bir sesle.

"Öyle mi? Peki başka şeyler çekti mi?"

"Kitap okumamanın büyük bir günah olabileceğini hiç düşünmemiştim."

"Değil. Ancak yine de eğer olsaydı, dünya yaşamak için çok daha iyi bir yer olurdu. Kitap okumadı diye kimse cehenneme gönderilmedi. İşte, biz de bilgisayarı buraya getirene kadar bu durum hep gözden kaçtı. Ama bu ilintiyi, bilgisayar sayesinde fark ettiğimizde biz de bu durumdan istifade edelim diye düşündük. Hem de birçok açıdan. Hatta bilgisayarın cehennemde büyük bir reforma öncülük ettiğini bile söyleyebiliriz."

"Bu konuda hiç kimse hiçbir şey bilmiyor."

"Tabii ki bilmiyor. Zaten kim, nasıl bilebilir ki? Bu kadar önyargının türediği nokta da burası zaten. Bu yer, insanların büyük çoğunluğunun düşledikleri gibi, asla acımasız sadistlerin sonsuz işkence odası falan olmadı. Herkesin bahsedip durduğu kükürt kokusunu burada hiç aldın mı?"

Etrafımdaki havayı kokladım. Hava kuru ve bayat, birazcık küflüydü. "Hayır," dedim mecburen.

"Hapishaneden bir farkımız yoktu. Bize özgü birkaç özel özelliğimizin olduğu doğru, ama buradaki sistem sizin hapishane sisteminizden çok da farklı değildir. Siz kendi mahkûmlarınıza nasıl davranıyorsanız, biz de burada kendi mahkûmlarımıza öyle davranıyoruz. Bizim neden bir farkımız olsun ki? Eğer burada kötü muamele ve taciz olmuşsa, bu sizi örnek aldığımız için olmuştur.

Zaman içinde sizin hapishanelerinizdeki şartlar iyileşmeye yüz tutunca, buradaki durum da daha katlanılır bir hâl almaya başladı. Birtakım şeyler öylesine çığırından çıktı ki gün geldi cehennem fikrinin temeli tehlikeye girdi."

"Ne demek istiyorsunuz?"

"Hapishanelerinizin artık birer rekreasyon merkezlerine dönüştüğünü söyleyebiliriz. Hatta mütevazı bir otel haline geldiğini bile söyleyebiliriz. Sen bu konuda iyi bir değerlendirme yapabilecek durumdasın; epey bir süre hapishanede yattın, ama hiç de öyle çok rahatsız olduğunu söyleyemezsin, değil mi?"

Bu konuyu biraz düşündüm. "Doğru söylüyorsunuz, ancak öyle her hapishanenin yemeği de iyi değildi. Özellikle tatlıları."

Monitörün karşısında oturan bu adam bir an iç çekti, ama sonra kendisini hemen toparladı. "Gördün mü bak. Ama oradaki birtakım ayrıcalıklara burada izin veremeyiz. Örneğin, hafta sonu izinlerine veya cep telefonu kullanımına. Sence de bu olmaz değil mi?"

"Ama bu şekilde ceza çekmek daha kolaylaşır..."

"Belki. Ancak asla unutulmaması gerekir ki burası sonuçta bir cehennem. Bu yüzden de kendimizi bir noktadan sonra çaresiz bir halde bulduk. Sizin

hapishanelerinizdeki şartların liberalleşmesiyle burada aynı sistemi uygulayamayacak hale geldik. Biz, ta zamanın başlangıcından bu yana hep acımasızlığın timsali ve insan hakları düşmanı olarak suçlanmışızdır. Ama bir zaman sonra bu suçlamaların gerçekleşme olasılığı gibi bir tehlike belirdi. İşte tam o sırada, şansımıza, insanların okumadığını öğrendik."

"Kusura bakmayın, ama ben ilinti kuramadım."

"Mesele çok basit. Okumayı herkes için mecburi tuttuk. Bu şekilde biz de iyi bir şeye hizmet etmiş olduk. Her şeyden önce, mahkûmlarımız kendilerini cehenneme getiren eksikliklerini burada giderebileceklerdi. Eğer çok okurlarsa, kötülük yapmak için hem daha az güdüleri olacak hem de kötülük yapmaya pek zaman bulamayacaklardı. Okuma eylemi onlar için tam bir sağaltım anlamına gelir. İşte bu yüzden de biz buna terapi diyoruz, cezalandırma değil, biraz geç kalınsa da. Ama yine de böyle bir şey için asla geç kalınmış denemez. Şimdi söyle bakayım bana; okumayı seven insanların gidip kitap okudukları yerlere ne dersiniz siz?"

"Kütüphane mi?"

Adam kollarını açtı. "Tabii ki. Ayrıca, bir kütüphane insan hakları ihlali yapmakla suçlanabilecek son yerdir, diye demez misiniz? Aynı zamanda bu adım,

üstümüzdeki utandırıcı lekeyi de temizledi. Daha da ötesi, sizin hapishanelerinizden çok daha insancıl bir görüntümüz oldu. Onların da kütüphaneleri var, ama kimse gidip kitap okumadıktan sonra ne işe yarar ki? Sanki hiç yokmuş gibi. Şimdi kendi durumunu bir kere daha ele al. Kaldığın hapishanelerin herhangi birinde bir gün olsun kalkıp o hapishanenin kütüphanesine gittin mi?"

"Oralarda kütüphane olduğunu bile bilmiyordum," diye yanıt verdim, tüm içtenliğimle.

"Ne dedim ben sana? Ama üzülme, kaçırdıklarını burada telafi etme şansı bulacaksın. Bulmanın da ötesinde hayata geçireceksin. Şimdi sen kelimenin tam anlamıyla sonsuza kadar okuma eylemini gerçekleştirmek üzeresin."

Hiç konuşmadan durdum ve karşımdaki adama bir süre baktım. "Yani, benim cezam bu mu? Okumak mı?"

"Terapin."

"Terapim, evet. Peki, başka bir şey olmayacak mı?" Sesimdeki rahatlama tonunu bastırmaya çalıştım, ama pek başarılı olamadım.

"Başka bir şey yok. Hücrende oturup okuyacaksın. Hepsi bu. Başka hiçbir mecburiyetin olmayacak. Ama tabii bu arada, sonsuzluk denilen şeyin çok uzun bir süreç olduğunu da sana hatırlatmak isterim. Bir noktadan

sonra okumaktan sıkılacaksın. Bu durum birçok mahkûmumuzun başına gelir ve bir aşamadan sonra kurnazlığa başlarlar. Okumasalar bile okuyormuş gibi yaparlar. Ama biz bu üçkâğıtçılıkları çok iyi biliriz. İşte böylesi zamanlarda, maalesef, zor kullanarak mahkûmları tekrar okumaya döndürürüz. Çok direnenler ve inatçılık yapanlar olursa, önlemimiz de bir o kadar acı verici oluyor, maalesef."

"Peki, ya insan haklarına ne oldu? İnsanlığa?"

"Mahkûmları başıboş bırakamayız. Bu onların kendi iyilikleri için böyle olmak zorunda. Ruhlarında tembellik var diye kendilerine zarar vermelerine izin veremeyiz, değil mi?"

"Bence de vermemelisiniz," diye yanıt verdim, pek ikna olamasam da.

"Bunlar senin bilmen gereken ana konular. Buradaki şartlara zamanla alışacaksın. İlk başlarda, alışana dek, biraz zorluk çekeceksin, ama sonunda, okumanın aslında benzersiz ve haz verici bir şey olduğunu anlayacaksın. Sonsuzluğun içinde, insan bunu herhangi bir aşamada anlıyor. Tabii bu arada umarım aklıselim davranırsın da zor kullanmamız gerekmez. Eğer böyle bir şey olmazsa, ne bizim işimizi zorlaştırmış olursun ne de kendininki."

Adamla kayıtsız şartsız bir mutabakata girdiğim çok açıktı, başımı, "Evet," anlamında salladım. İlk kez, ağzının kenarları biraz yukarı kalkar gibi oldu ve yüzünde gölgemsi bir gülümseme belirdi.

"Çok iyi. Hadi, şimdi sana en uygun terapiyi bulalım. Ne tür kitaplar okumak istersin?"

Bu biraz zor bir soruydu, bu yüzden yanıt vermeden önce biraz düşünmem gerekti. "Dedektif hikâyeleri olabilir," dedim sonunda, yarı soru sorar bir ses tonuyla.

"Ah, kesinlikle olmaz!" diye yanıtladı adam, kaşlarını tekrar çatarak. "Böyle bir şey, hasta adama ilaç yerine zehir vermek demektir. Hayır, senin bunun tam tersi bir şeyler okuman gerekir. Birazcık yumuşak, kibar, zenginleştirici. Pastoral eserler, örneğin. Evet, bu seçim senin ruhuna çok uygun. İdiller. Genelde tavsiye ettiğimiz bir şeydir. İdillerin çok muazzam etkileri oluyor."

Adam yüzümde, iğrenti denilebilecek bir ifade gördü. Tekrar konuşmaya başladığında sesine yine o ilk baştaki sert ton geldi.

"Belki sen bunu çok adil bulmuyor olabilirsin, ama ben senin yerinde olsam, hiç düşünmeden okumaya buradan başlardım. İdillerin tadını çıkarırdım. En azından bir süre için. Ama benim böyle bir okumaya girebilmem mümkün değil, maalesef. Bana böyle bir şey için izin

vermezler. İdil gibi güzel bir şey okuyacağıma bana burada her taraftan fışkıran iğrençlikler, adilikler okutup duruyorlar. Burada iğrenç şeyler, yıkılmış bir barajdan fışkıran sular gibidir." Adam yine parmak uçlarıyla monitöre vurdu, bu sefer tepesine. "Ve ebediyet benim için, sana göre olandan daha kısa bir şey değil. Bence hiç de adil bir şey değil bu. Canının sıkıldığı zamanlar benim sana ne kadar imrendiğimi hatırlayarak kendini rahatlat."

Adam konuşmayı kesti. Odanın zıt boyutları ve can sıkıcı renkleri, ansızın üstüne yığılır gibi oldu; yüzünü küçümseme ve umarsızlık dolu bir ifade kapladı. Bana bir süre daha baktı, baktıkça gözleri ifadesizleşti. Gözlüğüne uzanıp yeniden takmadan önce, kafasını arkamdaki kapıya doğru çevirdi. Tek kelime söylemedi, ama kapı hemen gıcırdadı. Muhafızın sert elini omzumda buldum. Ampulün altındaki iskemleden kalkıp dışarıya yöneldim. Dışarı çıktığımda dönüp tekrar masasının başında oturan adama baktım. Monitörün karşısında kaybolmuş gibiydi, bir başka dosyayla ilgileniyordu. Bir süre sonra kapı adamı görmemi engelledi ve muhafızla birlikte salona çıktım, oradan da hücreme, ebedi bir okumanın beni beklediği yere adımımı attım.

EN KÜÇÜK KÜTÜPHANE

Bir kitabın fazla olduğunu eve gidene kadar fark edememiştim. Plastik poşetin içinde üç tane kitap olması gerekirken poşetten dört kitap çıktı. Yaşlı adam kitapları eski püskü, buruşuk, üstü kara bir şeyle lekelenmiş bir poşetin içine koymuştu. Adamcağızın kalbini kırmamak için poşete sesimi çıkarmamıştım. Adama kalkıp da kitaplarımın yağmurun altında ıslanmasından hoşlanmam falan diyemezdim ki! Eğer yanıma bir şemsiye almış olsaydım her şey çok farklı olurdu, ama evden çıkarken hava hiç de yağacakmış gibi görünmüyordu.

İhtiyar adamın bana verdiği poşet âdeta kendisini andırıyordu. Yaşı epey ilerlemiş olan adamın yüzü kırış kırıştı, ak sakalı yemek artıklarını andıran siyah kısımlarla yer yer doluydu. Kıyafeti de yüzünden pek farklı

değildi. Yere kadar uzanan pejmürde ve kirli paltosu yamalarla doluydu, hava bunu gerektirmese de adam paltosunun bütün düğmelerini iliklemişti. İlkbaharın ilk günleriydi, ama hava normalden daha sıcaktı, zaman zaman da yağmur yağıyordu. Adamla başka bir yerde karşılaşmış olsam, hiç düşünmeden bir dilenci olduğuna karar verirdim.

Yaşlı adamın çirkin görünümü, kitaplarını bütün bir yıl boyunca, hatta soğuk kış aylarında bile, her cumartesi günü, Büyük Köprü'nün altında sergileyen diğer sokak sahaflarının arasında göze batmıyordu. Bu satıcılar yanlarında katlanır masalarını, plastik kutular içinde içecek sularını, hatta üstlerini gazete kâğıtlarıyla kapattıkları büyük karton kutularını getirip kendilerine geçici tezgâhlar kuruyorlardı. Eğer bu tezgâhlarda kitaplar olmasaydı, bu yerin bir bitpazarından farkı kalmazdı.

Ama görüntü yanıltıcı olabilir. Bunlar sattıkları mal konusunda en temel bilgilere sahip olan basit sokak satıcıları değillerdi. Serseriyi andıran pejmürde kılıklarına ve tezgâhlarının bulunduğu bu yere bakılarak asla tahmin edilemese de onlarla birkaç kelam edildikten sonra kitap konusunda birer üstat oldukları hemen ortaya çıkıyordu. Biri gelip tezgâhtaki kitaplardan herhangi biriyle ilgilense, bu satıcılar hemen kitabın yazarı, yayıncısı, kitap hakkında çıkan eleştiriler, kitabın satıp satmadığı,

daha önce yayımlanıp yayımlanmadığı veya şu ya da bu yayınevinde tekrardan basılıp basılmayacağı gibi konularda her türlü bilgiyi verirlerdi. Buradan kitap alanlar bazen birtakım kitapların diğer kitaplardan çok daha ilginç tarihlere sahip olduklarını öğrenirlerdi.

Burada edinilen bilgiler, bir ansiklopediden edinilen bilgiler kadar sağlam ve güvenilir olurdu. Malını satmaktan başka bir derdi olmayan satıcıların aksine burada hiçbir şey gizlenmez, abartılmazdı. Bazen öyle bir an gelirdi ki buradan kitap almaya gelenler bazı kitapları alırken caydırılmaya çalışıldıkları hissine kapılırlardı.

Bir yılı aşkın bir süreden beri, her cumartesi günü Büyük Köprü'nün altında dolaşıyor, okurlarla kitap satıcıları arasında geçen bütün bu konuşmalara kulak kabartıyordum. Her uğradığımda bir iki kitap alırdım. Bunları çok da okumak istediğim için değil, yazma deneyimimde bana ilham veren sözlerin sahibi olan bu insanlara karşı olan vefa borcumdan satın alıyordum.

Zaman içerisinde, varlıklarına alıştığım kitapçılarla olan dostluğumu kuvvetlendirdim ve müşterileri olduğumdan bana gösterilen ekstra saygıdan da çok hoşnuttum. Beni ne zaman görseler, tezgâhlarının altından benim için ayırdıkları kitapları çıkarır ve başlayan sohbetin hiçbir şekilde kesilmesine izin vermezlerdi, hatta başka bir müşteri gelip benden çok daha fazla para harcayacak

olsa bile onunla değil, benimle ilgilenirlerdi. Birçok defa, sohbete başka mekânlarda devam etme önerim reddedilmişti. Her nedense, başka bir mekânda yapacağımız sohbetin aynı olamayacağı gibi bir his vardı içimde. Gerçekten de bu adamlar sanki buradan başka bir yerde var olamayacak gibiydiler.

Bu ihtiyar adamı daha önce hiç görmemiştim. Köprü altındaki bütün yerler tutulduğundan, ihtiyar adam tezgâhını, ta en sonda, sanki diğerlerinden tecrit edilmiş gibi üstü açık bir yerde açmıştı. Kitapları örtmeye çalışması zor olacağından ancak ilk yağmur damlası düşene kadar orada kalabilirdi. Taşınabilir bir tezgâha sahip olduğundan bu onun için hiç de zor değildi. Bu, uzun zaman önce dondurma satmak için kullanılan, iki büyük tekerlekle bir tahta kutu ve itmek için uzun sapları olan el arabalarındandı. Bu tür bir el arabasını, çocukluğumdan beri hiç görmemiştim. Bir zamanlar parlak boyayla süslenmiş olan arabanın boyası solmuş ve yer yer dökülmüş bir haldeydi; ama yine de arabanın ön kısmındaki üç büyük toplu külah dondurma resmi, ayırt edilebiliyordu.

Diğer satıcılar hiçbir yorum yapmadan kitaplarına bakmama izin verirlerdi. Sadece ama sadece eğer bir soru sormuşsam veya bir kitap satın almışsam benimle konuşurlar, bunun dışında hep sessiz dururlardı. Bu,

genel olarak kabul görmüş bir âdetti. İhtiyar adam ise, ya bu âdeti bilmiyor ya da biliyor ama umursamıyordu. Daha tezgâhına doğru yaklaşmaya başladığım an benimle sohbete koyuldu.

"Aradığın şey bende var," dedi, sigara tiryakilerinin boğuk ve pürüzlü sesiyle.

"Benim bir şey aradığımı nereden biliyorsun ki?" diye yanıt verdim, biraz kabaca, arabanın üzerini kaplayan kitaplara öylesine bir göz atarken. Koni şeklinde iki adet madeni dondurma kutusu tahta parçalarıyla örtülmüştü. Bir çuvaldan tepeleme yığıldığı izlenimi veren eski kitaplardan bir yığın bu tahtaların üzerinde duruyordu.

"Anlamak hiç de zor değil. Yüzünden belli oluyor."

"Yüzümden belli mi oluyor?" diye adamın lafını tekrarladım, şaşkınlık içindeydim, ihtiyar adamı baştan aşağı süzdüm. İşte tam o anda adamın yüzüne ilk baktığımda kaçırdığım şeyin ne olduğunu fark ettim. Kafasını bana doğru çevirdi ama bana bakmıyordu. Gözleri yan tarafa doğru bakıyordu, bakışları boş ve pusluydu. Adam kördü.

"Evet," dedi. "Bakmayı bilen görür."

"Demek öyle ha," dedim başımı sallayarak. Bu eylemin anlamsızlığını fark ettiğimdeyse giderek yoğunlaşan garip bir hisse kapıldım.

İhtiyar adam, uzakta çakan bir şimşeğin yankısı gibi derinden ve boğuk ani bir öksürük krizine tutuldu. Sanki akciğerleri yerinden sökülecek gibiydi. Kemikleri çıkmış ellerinden birini ağzına diğerini de göğsünün üstüne koydu ve başını öne eğdi. Bu pozisyonda bir süre kaldı.

"Sen yazarsın, değil mi?" dedi fısıldayarak, nefesi düzeldikten sonra.

"O da mı suratımdan okunuyor?" diye sordum, alçak bir sesle.

Önce cevap vermedi, birazcık hırıltılı sesler çıkardı. "Yok, ama senin kokun var. Yazarların kokusu olur. Bir yazar yazmakta ne kadar zorlanırsa, kokusu da o kadar keskindir. Bunu bilmiyor muydun?"

Farkında olmadan etrafımdaki havayı kokladım. Etraftaki bu nemli ve ekşi koku bahar sellerinin nehirde sürüklediği çürümekte olan dallardan geliyordu. "Hayır, bilmiyordum," diye itiraf etmek zorunda kaldım.

"Zaten bilip bilmemen de önemli değil. Önemli olan senin derdine bir çare bulmak. Şimdi sana bir çare bulalım, o zaman." Parmaklarıyla önündeki kitap yığınını incelemeye başladı. Bir kitabı bırakıp diğerini alıyor, her bir kitabı elleyerek ölçüp biçiyor, sonra kitabı ya eski yerine ya da bir kenara bırakıyordu. En sonunda, seçimini

yaptığında elinde üç tane kitap tutuyordu. "İşte, senin ihtiyacın olanlar bunlar. İşine yarayacaklar."

Bir an için tereddüt ettim, ardından adamın bana uzattığı ciltleri kabul ettim. Kitaplar kirli ve nemliydi. Bir tanesinin kapağı falan yoktu, ön kısımdaki sayfaların kenarları kıvrılmıştı. Diğer kitap, birinin acımasız karalamaları sonucu hasara uğramıştı. Üçüncüsünün cildi de bozulmuş, kumaşı paçavraya dönmüştü. Bunlara ek olarak, üç kitabın üçü de toz içindeydi. Kitapları satın almak için hiçbir nedenim yoktu, zaten bu kitaplar bende vardı, hem de bendekiler çok daha iyi durumdaydılar.

Yine de kitapları almaya karar verdim. Hiçbir işime yaramayacaklardı, ama kör bir ihtiyarı nasıl reddedebilirdim ki? Ancak, sırf acıdığım için de almıyordum. Adamın kurnazlığı ödülü hak ediyordu. Yazarların kokusu olayı oldukça güzeldi. Bunu bir yerlerde kullanabilirdim. Ama tabii ki, adam kokumdan benim yazar olduğumu anlamamıştı.

Eve gitmek için acele ederken adamın benim mesleğimi anlamasının sadece tek bir yolu olabileceğini fark ettim. Adamın el arabasının üç beş tezgâh ötesinde müşterisi olduğum sahaflardan biriyle ayaküstü sohbet etmiştim. Sahaf yeni kitabımın nasıl gittiğini sormuş, ben de sahafa üstünkörü bir cevap vermiştim. Sahaf benim bu konuda konuşmaktan hoşlanmadığımı anlamış ve

konuyu değiştirmişti. İhtiyar adama o kadar da yakın değildik ve etrafımızda gürültülü bir kalabalık vardı, bu nedenle de normal şartlar altında bizi duymaması gerekirdi. Ama görme yeteneğini kaybetmiş insanların duyma yetenekleri olağanüstü gelişmiştir.

"Borcum nedir?" diye sordum, cüzdanımı ararken.

İhtiyar adam yine öksürdü. Bu sefer öksürük krizi biraz daha uzun sürdü. "Bana çok borcun var," dedi sonunda. "Ama kitaplardan değil. Onlar bedava."

Şaşkınlık içinde adamın boş gözlerine baktım. "Neden para almıyorsun ki?"

"Çünkü senin onları edinmenin başka bir yolu yok. Ben kitap satmam."

Onun başka bir şey daha söylemesini bekledim, ama o ise çok net bir şekilde verdiği yanıtın yeterli olduğundan emindi.

"Beni müşkül bir duruma soktun," dedim bir anlık bir sessizlikten sonra. "Sana borcumu nasıl ödeyeceğimi bilemiyorum."

"Unut gitsin. Bana kitapları ver, ben de onları bir poşete koyayım. Birazdan yağmur yağacak, kitaplar ıslanıp berbat olmasın."

Köprünün kapamadığı taraftan gökyüzüne doğru baktım. Bulutlar toplanmaya başlamıştı, ama hava hâlâ açıktı, yani yağacakmış gibi bir hali yoktu. Yaşlı adam kendinden çok emin gözüktüğünden ben de hiç sesimi çıkarmadım. Belki iyi duymalarına ek olarak, kör insanlar havayı da iyi tahmin edebiliyorlardır, diye geçirdim aklımdan.

Bana doğru uzattığı eline üç kitap koydum, adam arabasının arkasına doğru eğildi ve arabanın altındaki kapağı açtı. Eliyle orada bir şeyler aradı ve en nihayet içinde üç kitap duran buruş buruş, lekeli poşeti çıkardı. Ya da en azından ben o sırada bunun böyle olduğunu düşünmüştüm. Eve dönerken de poşetin içine dördüncü kitabı ilave etmiş olduğunu anladım. Dördüncü kitabı, diğer kitapları poşete koyarken ilave etmiş olmalıydı. Yoksa, başka türlü yapmış olamazdı.

"Çok teşekkür ederim," dedim poşeti iki parmağımla adamın elinden ihtiyatla alırken. Yüzümdeki ifadeyi görememesine sevinmiştim. "Hoşça kalın. Umarım yakında görüşürüz." Bunu dediğim anda, bu vedalaşmanın ne kadar yersiz olduğunu fark ettim, ama düzeltmek için de artık çok geçti.

"Yolun açık olsun," diye yanıtladı ihtiyar adam, yaptığım gafı görmemezlikten gelerek.

Eve dönerken hiç istemediğim bu hediyeyi yolda bir tarafa bırakarak başımdan atmanın yapılacak en iyi iş olduğunu düşündüm. Ama gökyüzü beni niyetimden vazgeçirdi. Büyük Köprü'ye çıktığımda ihtiyar adamın haklı olduğunu gördüm. Batı yönünden fırtına bulutları hızla yaklaşıyor, yaklaşırken de yoğun yağmur perdelerini beraberlerinde sürüklüyordu. Sağanak yağmura yakalanmak istemiyorsam, acele etmeliydim. Poşeti atmak için çöp konteyneri falan arayacak durumda değildim. Evin ön kapısından içeriye adımımı attığım an, yağmur yağmaya başladı.

Poşeti mutfaktaki çöp kutusuna atabilirdim, ama atmadım. Sokakta hiç tereddütsüz yapmaya hazır olduğum şey eve girdiğim an çok uygunsuz bir davranış gibi geldi bana. Saygısızlık olurdu, aslında. Sonuçta, kitapları çöpe atmak yakışık alır bir şey değil. Kitap hiçbir işe yaramayan bir durumda olsa bile. Kitapları gözden ırak bir yere koyabilirdim. Bu da kitabı çöpe atmak gibi bir şeydi, ama bu durumda en azından vicdanım rahat olacaktı.

Dördüncü kitap, poşeti boşalttığımda ortaya çıktı. Her şeyden önce, bu dördüncü kitap her ne kadar eski bir baskı olsa da çok iyi bir durumdaydı. Kitabı şaşkın bir merak içinde elimde evirip çevirdim. Parmaklarıma

bir zerre olsun toz bulaşmadığını epey zaman sonra fark ettim.

Kestane rengi bez kapağın üstünde hiçbir şey yazmıyordu, ama bu olağandışı bir durum sayılmazdı. Muhtemelen kitabın içinde bir de kâğıttan bir kapak vardı, ama zaman içerisinde bu kapak kaybolmuştu. Ön kapağın ortasında sivri uçlu bir kuş tüyü kalemin, mürekkep hokkasının ve bir parşömen tomarının stilize edilmiş tasvirini içeren silik bir mühür vardı. Sayfaların köşeleri kitabın kapağıyla uyumlu biçimde kahverengi gölgeliydi.

Kitabı açtım. Kestane rengi boş ön kapaktan sonraki ilk sayfanın üst kısmında, incecik ve eğik harflerle *En Küçük Kütüphane* diye yazıyordu. Ancak bu başlık cildin görünümü ve formatıyla uyumlu değildi. Kitabı yayına hazırlayan her kimse, kitaba adını verirken çok mütevazı davranmış. Daha etkileyici bir şeyi tercih edebilirdi.

Sayfayı çevirdim ve beni bekleyen ilk sürprizle karşılaştım. Kitap hakkında bilgi verilmesi gereken kitabın ikinci sayfasındaki künye bölümü boş bırakılmış, üçüncü sayfaya sadece tek bir kelimeyle kitabın adı yazılmıştı. Ama sayfada yazar adı yoktu. Şüphelerle dolu bir halde, önümde duran orantısız beyazlığa birkaç dakika boyunca baktım. Bunu önemsiz bulmak olağandışı bir durumdu.

Ardından kitabın telif haklarıyla ilgili bilgiyi nerede bulabileceğimi anladım. Bazı yayıncılar bu bilgileri kitabın arkasına koyarlardı. Bu, yazarın adının kitabın başında bulunmamasını açıklamasa da kitabın arka kısmına göz atmamda yarar vardı. Kitabın sayfalarını hızla karıştırdım, karıştırırken romanın bölümlerinin konu başlıklarıyla değil de sayılarla ayrıldığını fark ettim. Kitabın sonuna ulaştığımda yine kitapla ilgili herhangi bir bilgi bulunmadığını gördüm. Metnin son sayfasının ardından bomboş beyaz bir sayfa, sonra kestane rengi arka sayfa ve en sonunda da arka kapak vardı.

Demek ki ben ihtiyar adamdan adı bilinmeyen bir yazarın anonim bir yapıtını almıştım. Hem yazarı hem de kendisi meçhul olan bir kitap şimdiye kadar hiç işitmemiştim, ama açıkçası işitmemiş olmam, bu durumun imkânsız olduğu anlamına gelmiyordu. Yayıncılık dünyasını çok yakından tanıyan biri olmama karşın, bilmediğim başka şeylerin de var olabileceğini böylelikle anlamıştım. Ama yasal olarak yayımlanmış tüm kitaplar hakkında her türlü bilginin bulunduğu bir yer vardı: Milli Kütüphane. Kitabı kapatıp masanın üzerine koydum ve bilgisayarımı açtım.

Milli Kütüphane'nin web sitesi, çok sayıda kitap bulundurmasına rağmen hızlı arama seçeneğini de mümkün kılıyordu. Kitapla ilgili elimdeki tek bilgi kitabın adı

olduğu için yaptığım tek iş "Kitap Adı" diye yazan haneyi doldurmak oldu. Bu gizemi, gerçekten inanılması güç bir sonuç verecek olan bu arama motorunun çözebileceğine ikna olmuştum. Şimdi arama motorundan bir şey çıkmazsa, bu kitabın kayda geçmemiş bir yayın olduğu anlaşılacak ve bu durum, olaya yeni bir boyut katacaktı. İhtiyar adamın görünümü örnek alınacak nitelikte olmayabilir, fakat kendisinin korsan yayıncılığa bulaşmaya istekli olabileceğinden emin değildim. Zaten, Büyük Köprü'nün altındaki diğer sahaflar dürüstlüklerinden dolayı kendileriyle gurur duyan kişiler olduklarından ihtiyarın böyle bir işe bulaşmasına izin vermezlerdi.

Ancak, yarım dakika kadar sonra ekranda beliren bir mesaj, böyle bir adı olan eserin Milli Kütüphane kataloğunda kayıtlı olmadığını söyledi bana. Derin bir iç çektim ve sol elimle saçlarımı karıştırdım. Şimdi işler çetrefilleşiyordu. Belki de ihtiyar adamla ilgili yanlış bir kanaate varmıştım. Acaba şüphelenmem gereken herhangi bir şey var mı diye, adamla aramda geçen kısa sohbeti zihnimde yeniden canlandırdım.

Yine de dondurma arabalı kör adamın bir sahtekâr olabileceğine inanmak benim için çok zordu. Nadiren yanılan önsezilerim, ihtiyarı koruyordu. Gözlerimi yaptığım aramanın başarısız olduğunu bildiren soğuk mesajdan ayırmadan, ortalıkta yasadışı bir şeyler

olabileceği ihtimalini güçlendiren sonucun yakınlarında bir şeyler bulmaya çalıştım. Aklıma getirebildiğim hafifletici tek neden; kitabın bir hediye olduğu ve kişisel çıkar için satılmadığıydı. Ama, yine de bu durum, kitabın Milli Kütüphane kataloğunda kaydının olmadığı gerçeğine bir mazeret olamazdı.

Ardından, denize düşen yılana sarılır misali, aklıma inanılmaz bir şey geldi. Kitabın adını yanlış anımsamış olabilirdim. Yanlış anımsamadığımdan emindim, çünkü kitabın kapağını henüz kapatmıştım ve kitabın adı gayet basit ve kısaydı, ama bazen bu gibi şeyler insanın gözünden kaçabilir. Belki sadece bir harf farklıydı. Sonuçta, bilgisayarlar harfi harfine yazılması gereken makinelerdir. Önümdeki masada duran kahverengi kitabı alıp tekrar açtım.

Üçüncü sayfada gördüğüm şey gerçek olamazdı. Boğazımda bir lokma düğümlendi. Farklılık bir harften de öteydi. Kitabın adı tamamen değişmişti; sadece tek bir kelime değil, üç kelimeden oluşan bir kitap adı bana sırıtıyordu. Kitap sarsılmaya başladı ve birkaç uzun dakika boyunca kitaba şüpheyle bakakaldım, ta ki sarsılanın ellerim olduğunu fark edene kadar. Ellerimi durdurmak için dizlerimin üstüne koymam gerekti. Kitabın yeni adına gözlerimi kısarak baktım, böyle imkânsız bir duruma açıklama bulabilmek için elimden geleni yaptım, ama

aklıma hiçbir şey gelmedi. Bir kitap adını kendi kendine değiştiremez. Herkes bunu bilir. Ama işte böyle bir şey olmuştu. Şu ihtiyar adamın bana verdiği hediye ne tür bir sihirbazlık ürünüydü? Bir de bu adam, bu kitabı neden bana vermişti ki?

Çaresiz bir şekilde orada öyle oturup üçüncü sayfaya bakarak bu soruya bir yanıt bulamazdım. Bir şeyler yapmam gerekiyordu. Ama ne yapmalıydım? Yoksa kitabı biraz daha yakından mı incelemem gerek? İlk defasında kitaba sadece öylesine bir bakmıştım. Eğer işin içinde bir üçkâğıtçılık varsa, bunu ortaya çıkarmanın en iyi yolu buydu. Ancak kestane renkli cilt, aniden terleyen ellerimde birazcık uzun bir süre hareketsiz durmuştu. Onu tekrar kaldırmak epey bir irade gerektiriyordu.

Yeni bir sayfa açtım; metnin başladığı beşinci sayfaya kocaman açılmış gözlerle bakakaldım. Bu bir romandı, zaten daha önce de bunun bir roman olduğunu düşünmüştüm, ama bu roman ilk gördüğüm roman değildi. Şimdi, bölümlerin başında rakam yerine isim yazılıydı. Ayrıca harfler de farklı büyüklükteydiler, daha küçük ve satır araları daha sıktı. Şimdi, tamamıyla bambaşka bir kitabı elimde tutuyordum.

Bu kadarı da çok fazlaydı. Sanki biri üstüme yanan bir nesne fırlatmış gibi bir tepki gösterdim: Kitabı elimden fırlatıp masanın başından sıçrayarak kalktım. Kitap

bilgisayarın klavyesi üstüne düşerek birtakım tuşlara bastı. Milli Kütüphane sitesi ekrandan aniden silindi ve hoparlörlerden cıyaklamayı andıran tiz metalik bir ses çıktı.

Eğer cıyaklama sesi olmasaydı, kitaba dokunacağım da yoktu. Ama sese dayanabilecek durumda değildim; zaten yeterince gerilmiş olan sinirlerimi iyice harap ediyordu. Çok dikkat ederek, sanki beni ısırabilecek bir şeyi tutar gibi, kitabı tutup klavyenin üzerinden kaldırdım. Cıyaklama sesi hemen kesildi, ama ekranda hiçbir şey belirmedi.

Çalışma odamın ortasındaki sandalyenin yanında dikildim kaldım, şimdi masadan birazcık uzaktaydım ve kitabı uzağımda tutuyordum. İçimde bir şeyler olacağına dair bir his vardı, ama olabilecekleri bir türlü kestiremiyordum, bu yüzden de kendimi nasıl hazırlayacağımı bilemiyordum. Ağır ve gergin birkaç dakika geçti. Hiçbir şey olmadığında, orada durup beklemenin aptalca bir şey olduğunu fark ettim. Harekete geçmem gerekiyordu.

Bir şekilde aklımı başıma toplayarak iki seçeneğim olduğu sonucuna vardım. Kitabı pis poşetin içine koyup, diğer üçünü de ekleyip, hepsini birden kaldırıp atabilirdim; ama mutfaktaki çöp kutusuna değil de hâlâ yağmaya devam etmekte olan yağmura rağmen dışarıdaki çöp

konteynerine, hatta daha da uzağa, olabildiğince uzağa giderek belki nehre bile atabilirdim. Böylece başıma aldığım dertten de kurtulmuş olurdum.

Veya kitabı tekrar açabilirdim. Ama bu bana hiç de sevimli bir işmiş gibi gelmedi. Kitapta bulabileceğim şeyden kaçıyordum. Önceden bir deprem felaketi atlatmıştım. O deneyimin en berbat tarafı da ayağım altındaki sert zeminin, yani hep üstünde var olmayı hesap ettiğim bir şeyin bir anda kayıp gitmesiydi. Burada daha da önemli bir dayanak olan gerçekliği sarsarak tehlikeye attım.

Ama artık çok geçti. Gerçeklik, zaten temelinden sarsılmıştı. Fiziksel olarak kitabı başımdan atabilirdim, ama hafızamdan atabilmem artık mümkün değildi. Huzurlu bir hayat yaşamaya devam edemez, hiçbir şey olmamış gibi davranamazdım. Bu, başımı kuma gömmek gibi bir şey olacaktı. Eninde sonunda, yanıtsız kalan soruların ağırlığı altında yenilgiyi kabullenecektim. Yani kısacası, aslında başka bir seçeneğim yoktu.

Sanki kitabın içinden bir şey fırlayacakmış gibi, kitabın bez kaplı kapağını yavaşça açtım. Üçüncü sayfada göreceğim şeyin ne olduğunu bir şekilde zaten biliyordum, ama yine de yeni bir kitabın adını gördüğümde birazcık şaşırdım. Bu kez kitap adı iki kelimeden oluşuyordu. Bunun yeni bir roman olduğu konusunda ikna

olabilmek için kitabın sayfalarını çevirmeme gerek yoktu artık.

Ama aklıma gelen bir başka şeye bakmak için kitabın sayfalarını çevirdim. Her defasında beş on sayfa atlayarak, kısa bir süre içinde kitabın sonuna geldim. Harfler şimdi daha büyüktü, satırlar çift aralıklı dizilmişti ve bölümler hem rakamla hem de yazıyla adlandırılmıştı. Aynı şekilde bu kez başa doğru gittim. Değişiklik sanki ben kitabı kapatınca meydana geliyordu. Kitap açık kaldığı sürece, içindeki yazılar da aynı kalıyordu.

Kitabı kapattım, sonra yeniden açtım. Oldu işte! Sihirli bir şey oldu ve roman değişti. Bu basit işlemi tekrar ettim ve aynı sonucu görünce büyük bir haz duyarak gülümsedim. Sorunu çözme yönünde tek bir adım atmamıştım, ama nasıl bir durumla karşı karşıya bulunduğumu artık biliyordum, bu nedenle de gerilimim birazcık azalmıştı. Korkmadığında insanın imkânsızı bu kadar çabuk kabullenmesi şaşırtıcı bir şeydi.

Kestane renkli kitaptan artık korkmadığımı kendime göstermek için kitabı hızlı hızlı açıp kapamaya başladım. Üçüncü sayfadaki kitap adının her seferinde değişmesini hayranlık içinde seyrettim. Bir çocuğun eline alışılmamış sesler çıkaran eğlenceli bir oyuncak verildiğinde çocuk nasıl safça bir heyecan duyarsa, ben de o tür duygular içindeydim. Yayım adının aslında gayet cuk oturmuş

olduğunu düşündüm bir an. Bu gerçekten de en küçük kütüphaneydi, ama kitap adedi olarak değil, cilt adedi olarak. Gerçekte, tek bir ciltten daha küçük ne olabilir?

Çok geçmeden, kitabı birçok kez açıp kapattıktan sonra, tekrar açtığımda donup kaldım. Aklıma gelen soru yüzünden neşem bir anda korkuya dönüştü. Kitabı kapattıktan sonra eser nereye gidiyordu? O âna dek anladığım şey gösteriyordu ki kitap, ardında iz bırakmadan yok olup gidiyordu. Her bir kitap adı sadece bir kere beliriyordu. Bu da benim düşüncesizliğim yüzünden en azından ondan fazla kitabın yok olup gittiği anlamına geliyordu!

Böyle bir şeyin tekerrür etmesine izin veremezdim. Kitabı iki elimle sıkı sıkı tuttum, artık kazaen kapanmayacaktı. Yana yakıla ne yapacağımı düşünmeye başladım. Kitap açık kaldığı süre boyunca varlığını sürdürebilen bir eseri nasıl uzun ömürlü kılabilirdim? Aklıma hiçbir şey gelmedi. Baskı altındayken sorunlara çözüm bulmak güçleşir. İşte bu nedenle de kitabın ne kadar süre kalıcı olacağına bir türlü karar veremiyordum. Tam umutsuzluk içinde boğulurken aklıma o kadar net bir şey geldi ki eğer ellerim dolu olmasa kesinlikle yüzümü bir güzel tokatlardım. Tabii ki, fotokopi çektirecektim!

Aceleye hiç gerek yoktu. Yağmurun dinmesini bekleyebilirdim. Bahar yağmurları fazla uzun sürmez, bir

de iki kapağın arasında duran eser kitabı açık tuttuğum sürece güvenli bir şekilde sabit kalacaktı. Ama bu arada benim de sabrım tükendi. Kitabı bir elimde tutup açabildiğim kadar açtım, hatta gerekmediği şekilde açtım ve hızla antreye koştum. Paltomu ve şemsiyemi aldım, koridordan çabucak geçerek dışarı çıktım. Ellerim dolu olduğundan paltomu giyerken biraz zorlandım. Dışarı çıktığımda kahverengi kitabı sağanak yağmurdan koruyabilmek için şemsiyeyi başıma kadar indirmek zorunda kaldım.

Islak kaldırımda sulara bata çıka hızla yürürken birkaç adım atar atmaz ayakkabılarımın su içinde kaldığının ve pantolonumun dizlerime kadar su çektiğinin farkında değildim bile. Şansıma, fotokopi çeken küçük kırtasiyeci dükkânı fazla uzakta değildi. Dükkâna girdiğimde şemsiyemi arkaya doğru sallarken kırtasiyeci kadın şaşkınlıkla bana baktı. Kadıncağız belli ki böyle bir sağanakta hiç müşteri beklemiyordu. Beni, böyle bir anda gelmeye zorlayan acil konunun ne olduğunu merak etmiş olmalıydı, fakat bana hiçbir şey söylemedi.

Fotokopi çektirmem gerektiğini söyledim ve elimde açık tuttuğum kitabı salladım. Hiçbir açıklama yapmadım, ama yapsam daha münasip olurdu. Zaten, böyle bir durumda ne söyleyebilirdim ki? Kadın fotokopiyi kendisinin çekebileceğini söyledi, ama bu teklifi geri çevirdim.

Bunu da gereksiz bir sertlikle yaptım, çünkü kitabın başına bir şey gelmesinden korkmuştum. Kadın omuzlarını silkti ve köşedeki makineyi eliyle işaret etti, ardından tezgâhın arkasına gidip gazetesini okumaya devam etti.

Kitabı camın üzerine yerleştirdim, ağır plastik kapağı indirdim ve yeşil düğmeye bastım. Parlak ışık bir ileri bir geri gitti ve bir anlık bir aradan sonra yandaki hazneden kitabın üçüncü sayfası geldi. En azından olmasını umut ettiğim şey oldu. Ama kâğıdın üzerinde hiçbir şey yoktu. Baskının diğer tarafta olabileceğini düşünerek kâğıdın arka tarafını çevirdim. Her iki taraf da boştu. Kapağı kaldırdım ve kitabı yerinden aldım. Kitap adı orada yazılıydı, ama makine bu yazıyı görmüyordu.

Kitabı ve makineden çıkan kâğıdı elimde evirip çevirdiğimi fark eden kırtasiyeci hanım, bana bir sorun olup olmadığını sordu. Yardıma ihtiyacım var mıydı? Hemen, hayır, diye yanıtladım; her şey yolundaydı. Kadının kuşkularını gidermek için fotokopi çekmeye devam ettim. Yeni sayfaları çevirdim, üstteki düğmeye bastım ve makineden bomboş sayfalar gelmeye devam etti. Kadın bulunduğu yerden kâğıtları göremezdi ve zaten tuhaf müşterisinin sorunu çözdüğüne ikna olarak gözlerini hemen önündeki gazeteye indirmişti.

Anlamsızca fotokopi çekmek aslında boş bir iş değildi. Çünkü bu yeni sürprizden sonra bana sinirlerimi

yatıştırma şansı verdi. Demek ki kitabın fotokopisini çekemeyecektim. Sayfaların fotoğraflarını çekmeye çalışsam veya tarayıcıdan geçirsem de aynı durumla karşılaşacağıma ikna olmuştum. Bu tür şeylerle vakit kaybetmemeliydim. Bu eşsiz eserlerin uzun ömürlü olmaları için ne yapabilirdim? Kitaptaki metin yok olmasın diye kitabı sürekli olarak açık tutamazdım, çünkü o zaman tüm diğer yapıtlar ulaşılmaz olurdu. Ayrıca başka bir eseri okumak istediğimde diğeri ilelebet yok olup gidecekti. Bu muammanın bir çıkış yolu yoktu.

Bu esnada, tüylerimi diken diken eden karanlık bir düşünce zihnimde belirdi. Belki de tüm mesele buydu ve bütün bunlar bir kedi fare oyunu olsun diye kasten düzenlenmişti. *En Küçük Kütüphane*'nin ardında çok hain ve kötü niyetli biri vardı. Arsızca kör numarası yapan, dondurma arabasıyla ona buna cömertçe kitaplar hediye eden iyiliksever yaşlı bir adamdı bu. Eğer bu tuzağın içinden çıkmak istiyorsam, bu adamla bir kere daha yüzleşmeliydim.

Elliden fazla boş sayfayı alarak uzunlamasına katladım ve kolumun altına koydum. Plastik kapağı kaldırdıktan sonra bir an için işkillendim, ardından kitabı hemen kapattım ve pardösümün cebine koydum. Bir kitap azalsa ya da çoğalsa, ne fark edecekti ki? Tezgâha gittim ve ödemem gereken miktardan hayli fazlasını verdim.

Kadının merak dolu gözlerini arkamda hissederek tek bir kelime söylemeden çıkıp gittim.

Hâlâ yağmur yağıyordu, ama şimdi sadece çiseliyordu. Şemsiyemi açtım ve hızlı adımlarla kestirmelerden geçerek Büyük Köprü'ye doğru yürüdüm. Ara sokaklardan geçerken önüme çıkan ilk çöp konteynerine boş kâğıt tomarını attım ve hiç durmadan yoluma devam ettim. Köprüye doğru ilerledikçe bulutlar azalarak seyreldi ve en sonunda, varacağım yere artık iyice yaklaştığım bir sırada, bulutların ardına saklanan güneş yer yer ışıldamaya başladı.

Köprünün altında hâlâ bir sürü insan vardı. Benim daha önce yaptığım gibi şemsiyesiz gelenler, işlerine güçlerine gidebilmek için köprünün kapalı kısmında durup yağmurun geçmesini bekliyorlardı. Yağmurun dinmesini bekleyen bu kalabalık, yaşlı adamın arabasıyla durduğu köprünün son kısmını görmemi engelliyordu. Ama kalabalığın seyrekleştiği orta kısma yaklaştığımda ihtiyarı orada bulamayacağımı anladım. Önceki yeri köprünün yağmur alan kısmında olduğu için muhtemelen yağmur başlayınca devasa metal yapının altında kendine korunaklı bir yer aramaya gitmişti.

Etrafta turlayarak onu aramaya başladım, ama eski dondurma arabasının izine rastlayamadım. Onu hiçbir şekilde görmeyi başaramadım. Köprünün altındaki alan

epey genişti, ancak yine de yaşlı adamın arada kaynaması imkânsızdı. Burada olmadığım süre zarfında gitmiş olabilir miydi? Böyle bir olasılık yoktu. Kör bir adam bardaktan boşalırcasına yağan yağmurun altında hantal arabasını iterek evine mi gidecekti yani? Hayır, böyle tehlikeli bir işe girişemezdi. Tabii, ihtiyarın körlüğü ve tüm diğer şeyler birer kurmaca değilse.

Ne yapacağımı bilemez bir halde tezgâhların arasında dolaşıyor, dolaştıkça da sinirim tepeme çıkıyordu. Zihnimi kurcalayan onca soru içinde bir tanesi yavaş yavaş diğerlerinden öne çıkmaya başladı. Neden ben? Bunca insan varken neden bu olay benim başıma gelmişti? Bu yerde toplanan diğer insanlardan beni ayıran şey neydi? Yazar olduğum için mi farklıydım? Uzun zamandan beri kayda değer bir şey kaleme alamayan bir yazar olduğum için mi? Bu kadar bela yeterli değil miydi? Neden bu kitap bana verilmişti?

Nereye gideceğimi bilmeden öylece dolanırken az ileride, kader beni kör sahafla karşılaştırmadan hemen önce konuştuğum satıcıyı gördüm. İlk aklıma gelen şey satıcıya gidip ihtiyar adamı sormak oldu. Bu satıcının ihtiyarı fark etmemiş olması imkânsızdı. Ama adama bir şey sormadım. Satıcıya yaşlı adamı sormam, benim aklımın ve hafızamın almadığı bu olay örgüsüne iyice

dolanmam anlamına gelecekti. Hatta kitabı cebimden çıkarıp hiç istemediğim halde ona göstermek zorunda kalabilirdim. Ama böyle bir konuşmadan uzak durmama sebep olan beni en çok korkutan şeydi. Peki ya şimdi bu kitapçı dondurma arabasıyla kitap satan bir ihtiyarı burada hiç görmediğini söylerse?

Burada kalmanın artık hiçbir anlamı yoktu. Hava da birazcık düzelmişti. Şimdi Büyük Köprü'nün altında bekleyen insan kalabalığı azalmıştı. Bu defa yavaşça eve doğru yola koyuldum, acele etmiyordum. Kokuların farkına vardığımda öyle çok da uzaklaşmamıştım. Önce ozon kokusu, ardından yağmurun getirdiği ve her tarafı saran bir sürü yoğun koku: ıhlamur ağaçlarının tepelerindeki yeni yaprakların kokusu, ıslak taze otların kokusu, küçük parka dökülmüş kara toprağın kokusu, çiçek vazolarındaki yıkanmış çiçeklerin kokusu. Kaldırımlardaki, yol kenarlarındaki su birikintilerinin bile kendine has bir kokusu var gibiydi.

Ve ara ara, bu güçlü kokuların arasında onlar tarafından bastırılan az çok aşina olduğum zayıf bir kokuyu ayırt ettim. Bu koku ya her yerdeydi ya da benim peşimden geliyordu. Ter kokusu gibi nahoş bir kokuydu, aklıma gayet güçlü ve sert bir şeyler getiriyordu. Hatta acı veren şeyleri. Bu kokuyu çözmeye çalıştım, ama başaramadım. Bu çaba gerçekten de boş değildi. Tam da

gizemli kokunun ne olduğunu anlamak üzereyken aslında çok daha önceleri, fotokopiden de önce, düşünmüş olmam gereken bir şey aklıma geldi. Adımlarımı hızlandırdım ve koşmaya başladım.

Artık ihtiyacım olmadığından monitörle klavyeyi çalışma masasından kaldırdım. Bu işi bilgisayar kullanarak çok daha hızlı yapabilirdim, ama bilgisayarla yazı yazma alışkanlığım hiç olmamıştı. Bunun yerine, uzun zaman önce alıp hiç kullanmadığım büyükçe bir bloknota yazmaya karar verdim. Yine de öyle hemen oturup kopya etmeye başlamadım. Kalemimi elime aldığımda bu işin beni hiçbir yere götürmeyeceğine dair bir korkuya kapıldım. Ya şimdi de yepyeni olmasına karşın kalemim yazmazsa ne olacaktı? Ne olacağını bilmiyordum. Bilmiyordum, ama oturup yazmayı denesem, ne kaybedecektim ki? Kalemin yazmayacağı tutarsa, durumumun şimdikinden çok daha vahim olmayacağı aşikârdı.

Birkaç dakika sonra, ilk sayfanın üst kısmına romanın adını yazdığımda elimde olmadan rahatlayarak oh dedim. Romanın adı net ve okunabilir bir durumdaydı. Defterimi bir anlığına kapattım, sonra tekrar açtım. Mucizevi bir şey olmadı. Yazı aynen yazdığım gibi duruyordu. Kitabın sayfasını çevirdim ve koltuğuma rahatça oturdum. Kitap adının altına "Birinci Bölüm" diye yazdım ve daha sonra ilk paragrafı kopya etmeye başladım.

Önümde uzun ve zor bir iş duruyordu. Roman küçük puntolu harflerle ve tek satır aralık bırakılarak yazılmıştı. Ancak yazarlık mesleğinde zorluklardan kaçmak diye bir şey yoktur. Dur durak yoktur. İşin kolayına kaçılamaz. Her deneyimin verdiği bir ağrı, bir sızı vardır. Zaten iş sona erdiğinde duyulacak hazzın büyüklüğü deneyim sırasında çekilen acıların büyüklüğüyle doğru orantılıdır. Son sayfayı da defterime aktardıktan sonra, yapacağım iş kitabın kapağını kapatmaktan ibaret olacak ve bu eser sadece benim defterimde var olmaya devam edecek. İşte o zaman kendi adımı kitap adının üzerine yazdığımda bana kim kızabilir ki?

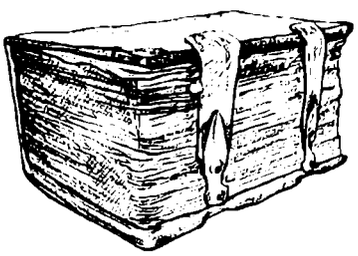

SOYLU KÜTÜPHANE

Soylu bir kütüphane, bir mideye çok benzer. İçine neyin girip çıktığına çok dikkat etmek gerekir. Sadece özel ve uygun özelliklere sahip olanların soylu bir kütüphaneye girmesine izin verilmelidir. Eğer oraya ait olmayan bir kitap, bir yolunu bulup kütüphaneye girerse, hazmedilemeyecek bir şeyi dikkatsizce yutmak gibi bir durum ortaya çıkar; mide bulantısı ve kusmayla sonuçlanır. İşte, çalışma odama girdiğimde ve kütüphaneme koymadığım bir kitabı rafta bulduğumda hissettiklerim aynı bu türden şeylerdi. Gösterdiğim tepki, bu kitabın buraya nasıl girdiğine dair doğal olarak sormam gereken soruyu unutturacak kadar büyüktü. Yine aynı şekilde, midesini bozan şeyler yiyen bir adamın aklına gelen ilk soru; bunların oraya nasıl girdiği değil, bu

şeylerden bir an önce nasıl kurtulacağıdır. Sağlık, sonuçta, en entelektüel meraktan bile çok daha önemli bir şeydir.

Kitabı iki parmağımla tutup çektim. Her şeyden önce boyut olarak kesinlikle oraya ait değildi. Bu nedenle, çalışma odamın bir duvarını tamamen kaplayan tıkış tıkış dolu kütüphanemdeki bu kitap, odaya girer girmez gözüme çarptı. Hayatım boyunca, karton ciltli kitapları hep ama hep küçümsemişimdir. Bu tür kitaplar, daima saygın ve soylu olarak kalması gereken bir ideale yapılabilecek en iğrenç hakarettir. Sadece cahil ve bilgisiz kişiler bir kitabın kapağına bakılarak o kitap hakkında bir hüküm verilemeyeceğini iddia edebilirler. Onlara göre, büyük bir eserin paketi nasıl olursa olsun, eser daima büyüklüğünü korur. Saçmalık! Paket, içindeki ürün kadar kaliteli olmalıdır. Mesela, siz şimdi kalkıp lüks bir eşyayı gazete kâğıdına sarar mısınız? Zaten eğer büyük edebiyat eserleri eşyaların en lüksleri arasında sayılmayacaksa, büyük edebiyat ne işe yarar ki!

Kitabın adının beni kandırmasına izin vermedim. Bu, deri ciltli, altın varaklı, gayet lüks bir baskıya uygun bir addı; ama bu sıradan, plastik kaplama karton ciltli kitap üzerinde kendi soyluluğuna küfür eder gibi duruyordu. Ama zaten, karton ciltli kitap basanlar ahlaksız kişiler olarak bilinirler. Onlar için kutsal bir şey yoktur.

Kendilerine kâr sağlayacaksa, en kutsal kelimeleri bile kullanmaktan kaçınmazlar. Bu adamları ilgilendiren tek şey paradır. Her şeyi böyle suistimal edersek, basitleştirip ucuzlaştırırsak, sonumuzun ne olacağını hiç bilmiyorum doğrusu.

Kitabı elimde tutarak hızla mutfağa yürüdüm. Çöp kutusunun pedalına bastım ve kitabı tuttuğum elimi çöp kutusuna doğru uzatarak başparmağımla işaret parmağımı açtım. Karton ciltli kitap pat diye çöp tenekesinin içine, yani ait olduğu yere düştü. Ellerimi ovuşturdum. Bu tür durumlar karşısında insanın kararlı ve sert olması gerekiyor. Tıpkı haşereyle -tahtakurularıyla ve hamamböcekleriyle- mücadele yöntemlerinde olduğu gibi bu konuda da asla taviz verilmemeli.

Rahatlamış bir halde çalışma odama döndüm, ama döndüğümde beni sevimsiz bir sürpriz bekliyordu. Biraz önce çöpe attığım karton ciltli kitap, odaya ilk girdiğimde onu bulduğum yerde, yani kütüphanemde duruyordu. Yüzüme kan yürüdü. Bu ne anlama geliyordu şimdi? Kitap kendi kendine çöpten çıkıp rafa mı girmişti? Sadece eski yerine dönmekle kalmamıştı, aynı zamanda da pislik içinde ve kirlenmişti. Korkunç!

Bu kez işi sağlama aldım. Bu davetsiz misafiri zararsız ve kendi halinde raflarda duran kitaplardan uzaklaştırmak maksadıyla parmak uçlarımla iğrenerek tuttum.

Kitap raflarının düzensiz haline asla tahammül edemem, ama şimdi kitapları düzeltecek zamanım yoktu. Bu baş belasının işini derhal görmem gerekiyordu. Bir an bile tereddüt etmedim. Kitabı tam ortasından açtım ve daha önce hiç yapmadığım bir şeyi yaptım: Kitabı ikiye böldüm. Bunu yapmak bile içimdeki öfkeyi dindirmeye yetmedi -tam tersine çoğalttı- bu nedenle de kitabı büyük bir öfkeyle parçalayana dek yırttım.

Halının üstü kısa bir sürede yırtılmış ve parçalanmış sayfalarla kaplandı. Başka şartlar altında olsa böyle bir görüntü kanımı dondururdu, ama şimdi sadece öfkemi artırıyordu. Kendimi tamamen kaybetmiş bir halde yere oturdum ve sayfaları minik minik doğramaya başladım. Konfeti haline getirdim. En son sayfayı da parçalayana dek hiç durmadım. En sonunda, ortada sinirimi bozacak bir şey kalmayınca rahatladım.

Etrafa saçılmış minnacık kâğıt parçalarına bakınca yaptıklarımdan dolayı kendimden utandım. Böylesine öfkeli bir davranış benim kişiliğime hiç de uygun bir şey değildi. Ama işin en kötü yanı, öfkemi yatıştırınca yaptıklarımdan büyük bir haz duymamdı. Acaba aklımı mı kaçırdım diye düşündüm bir an. Basbayağı hakarete uğramış ve tahrik edilmiştim; hatta bana karşı büyük bir haksızlık yapıldığı bile söylenebilirdi. Ama her şeye

rağmen insanın kendisine hâkim olması gerekir. En karanlık dürtülerimiz bizi ele geçirirse sonuç ne olurdu?

Bunun yanı sıra, hastalık derecesinde titiz bir adam olmama rağmen etrafı çok pisletmiştim. Antredeki dolaptan elektrik süpürgesini alıp çalışma odasına getirdim. Sanki elektrik süpürgesi küçük kâğıt parçalarının yanı sıra, korkunç davranışımın gözle görünmeyen izlerini de torbasına çekerek yok edecekmiş gibi etrafı iyice süpürdüm. Elektrik süpürgesini kapattığımda motoru iyice ısınmış bir haldeydi. Torbayı makineden çıkardım, makineyi yerine koydum ve etrafı temizlerken ter içinde kaldığım için banyoya yıkanmaya gittim.

Banyodan ferahlamış ve sakinleşmiş bir halde çıktım. Başıma gelen şey hiç de hoş değildi, ama sonuçta kurtulmuştum işte. Yapılacak en iyi şey, bütün bu olan biteni kafamdan silip atmaktı. Bu kitap buraya nasıl geldi diye kafama takmamın ne âlemi vardı ki? Başka derdim mi yoktu? Bunu bilmek başıma gereksiz bir dert açmaktan başka bir işe yaramayacaktı; ayrıca bu sorunun yanıtsız kalma olasılığı kafama takılıp kalacaktı. Başımın belası bu kitaptan kurtulduğuma göre artık ortada bir mesele kalmadı.

Ama çok çabuk umutlanmamam gerektiğini hemen anladım. Çalışma odamın kapısından girdiğim an kütüphaneme şöyle bir bakınca sorunu henüz çözemediğimi

gördüm. Aynı karton ciltli kitap, sanki benimle alay edercesine raftaki en değerli iki antika kitabın arasında duruyordu. Betim benzim attı. Gözlerimi yumdum, derin derin nefes alıp verdim, başımı hayretler içinde salladım.

Yine kendimi kaybeder gibi oldum. Ama gözüm kararınca neler yapabileceğimi aklıma getirdim ve sinirlerime hâkim oldum. Körlük burada hiçbir işime yaramayacaktı. Sakin olmalıydım. Güç kullanmayı denemiştim, ama bir işe yaramamıştı. Şimdi çok daha akıllıca bir şey denemem gerekiyordu. Bazı planlar yapmalıydım. Eğer düşmanını yenmeye gücün yetmiyorsa, onu kandırarak alt edeceksin.

Ben ise, maalesef, bu konuda tamamen deneyimsiz biriydim. Bu güne kadar bir kitaptan kurtulmaya çalışmak gibi bir güçlükle karşılaşmamıştım. Şimdiye kadar, beni yoran tek şey kitapları edinmek olmuştu; bu konuda da zaman içinde ustalaşmıştım ve bunun kanıtı olarak da ortaya kütüphanem çıkmıştı. Bu kitabı başımdan nasıl atacaktım? Üstelik olağanüstü bir şekilde ortadan yok olmamak için bana küstahça kafa tutan bir kitap söz konusuydu. Kütüphanenin karşısında duran koltuğa oturdum ve başımın belası kitabın ince sırtına gözlerimi diktim. Derin düşüncelere daldığım zamanlar sol elimle alnıma dokunurum, şimdi yine aynı şeyi yapıyordum.

Bu şekilde uzun uzun düşünürken hiç alışık olmadığım bir benzerlik aklıma geldi. Eğer kendimi öldürmeye karar vermiş olsaydım, yine aynı şekilde böyle derin derin düşünecektim. Çünkü öyle bir durumda da ne yapacağımı hiç bilemeyecektim. Öyle gözükmese de insanın kendi yaşamına son vermesinin kolay bir şey olduğunu hiç sanmıyorum. Ama en azından daha önce denenmiş ve kesin sonuç getiren intihar yöntemlerini kullanabilirdim. Özellikle de başarılı olanlarınkini. Belki o yöntemlerden birini bu karton ciltli kitap için de kullanabilirim.

Bu fikir hoşuma gitti. Umut vaat ediciydi. Yapılacak tek bir şey kalıyordu geriye, o da yöntemi seçmekti. Aklımdan geçen bir sürü intihar biçimi arasında, en uygununun boğulma olabileceğine karar verdim. İntihar etmek isteseydim, kesinlikle boğulmayı seçerdim. Özellikle de kansız bir yöntem olduğu için. Kandan hep ödüm kopmuştur çünkü. Ayrıca su altında gerçekleşeceği için kimse ölüm ânına tanıklık edemeyecek ve böylece hiç kimse sizin yüzünüzden bir şok yaşamayacaktır. Son olarak, böyle bir ölümün içinde belli bir romantizm olgusu da bulunmaktadır. Edebiyatta birçok kahraman yaşamını suya atlayarak sonlandırmıştır.

Boğulmak için gerekli olan iki şeyden biri evdeydi. Mutfak tezgâhının altındaki dolabı açıp içine alet edevat koyduğum karton kutuyu çıkardım ve kalın ip yumağını

aldım. İp ince olduğu için beni taşıyamazdı, ama adi bir kitap için yeterince kalın sayılırdı. Belki lazım olur diyerek bana gerekli olandan daha uzun bir parçayı kestim.

Bir de taşa ihtiyacım vardı ve onu bulmak için dışarıya çıkmam gerekiyordu, ama çıksam bile o büyüklükte bir parçayı nerede bulacağımı bilemiyordum. Gerçekten de insan koca bir şehrin ortasında büyükçe bir taş parçasını nerede bulabilir ki? Kaldırımları sökecek halim yoktu. Bana gereken büyüklükteki taşı bulabileceğim tek yer parktı, bu yüzden de oraya doğru yola koyuldum. Ondan önce, kitap ve ipi geniş bir seyahat çantasının içine koydum. Aslında ikisini de cebime sığdırabilirdim, ama taş için çanta gerekiyordu. Elimde koca bir taş parçasıyla dolaşmam çok gülünç olurdu ve kesinlikle etraftaki insanların şüphelerini çekerdim.

Parkta taş bulmak hiç de kolay bir iş değildi. Etraf zannettiğim kadar boş olmadığından başkalarının dikkatini çekmemek için en uygun zamanı kollamam gerekiyordu. Çimenlerle kaplı geniş bir dairenin ortasında, yarıya kadar toprağa gömülü yontulmuş taşlarla çevrili çiçekli bir başka halka daha vardı. Etrafta kimse kalmayana dek bekledim, bu da çok zamanımı aldı, ardından taşı yerinden çıkartabilmek için epey çaba sarf ettim. Altta kalan kısmın çamurunu temizleyecek zamanım yoktu. Taşı çabucak çantama koydum ve oradan uzaklaştım; dairenin

kenarında, görüntüsü çekilmiş bir dişin yuvasını andıran bir delik oluşmuştu.

Köprüye vardığımda artık nefesim de tükenmişti. Taş göründüğünden çok daha ağırdı; çantayı sapından tutarak değil, omzuma asarak taşımam gerekmişti. Köprünün tam ortasına doğru yürüdüm; çünkü hem suyun en derin kısmı hem de akıntının en hızlı olduğu yer o hizadaydı. Dibe ne inerse insin, yüzeye çıkma şansı yoktu. Ama oraya vardığımda amacıma ulaşmanın hiç de kolay olmadığını gördüm. Köprüden pek gelen geçen yaya yoktu, ama araç trafiği çok yoğundu, bunlara bir de arada sırada geçen polis arabaları ekleniyordu. Hiç göze çarpmamam gerekiyordu.

Köprünün korkuluklarına doğru dönüp yere çöktüm ve taşı çantamdan çıkardım. Yoldan geçenler benimle ilgilenmesinler diye içimden dua ettim. Beni o halde gören biri, ya manyağın ya da sarhoşun teki sanacaktı; ama intihar olasılığını aklına getiremeyecekti. Zaten araçların içindekiler dışarıda olan bitenlerle genelde ilgilenmezler. İpin bir ucunu taşa sıkıca sardım, diğer ucuna da kitabı bağladım. Sonra ayağa kalktım ve taşı korkuluğun üstüne koydum. Taşı hemen öyle pat diye atmadım. Bir süre öylece hareketsiz durdum, çünkü görenler beni köprüden geçerken durmuş manzarayı seyreden bir yaya sansınlar istiyordum. Sonunda, geçen araç sayısının

azaldığı bir anda, taşı ve kitabı korkuluktan aşağı ittim. Düşmeleri sandığımdan daha uzun bir süre aldı ve suya çarptıklarında çıkardıkları ses benim istediğimden çok daha yüksek oldu. Kitabı kuyruğunda taşır gibi bir süre peşinden sürükleyen taş yüzeye çarparak faş diye epey yüksek bir ses çıkardı.

Eğer o sırada nehrin kıyısında gezinen birileri olsaydı, yaptığım iş hemen anlaşılacaktı. Düşen nesneyle beni kimse ilişkilendirmesin diye hızla o noktadan uzaklaştım. Taşı attığım yerden biraz uzaklaşınca, korkunun yerini rahatlama duygusu ve işini iyi bir şekilde yapmış olmanın mutluluğu aldı. Ellerime toprak bulaşmıştı, paltoma da öyle, ama bu durum hiç de umurumda değildi. Sonuçta şu kitaptan kurtulmuştum, önemli olan da buydu. Kitap şimdi nehrin dibindeki çamurların ortasında sonsuza dek uyuyacaktı.

Ancak taşın peşinden suyun dibine gitmesine karşın, eve döndüğümde aynı kitabı kütüphanede beni beklerken buldum. Kitap biraz ıslaktı, ama çamurlu değildi. Kitabı yine karşımda bulunca daha öncekinde olduğu gibi yine öfkeye kapıldım. Sadece sersem bir kafayla olayların nasıl olup da bu noktaya geldiğini düşündüm. Her şeyin bir ölçüsü vardır, kabalığın da münasebetsizliğin de. Hiçbir karton ciltli kitap beni böyle kukla gibi

oynatamamıştı. Bu mesele artık bir onur meselesine dönüşmüştü.

Banyoda temizlenirken gayet dingin bir ruh haliyle önümde başka ne tür olasılıklar olduğunu tek tek değerlendirmeye başladım. Yüksek bir yerden atlamak edebiyatta da en gözde intihar seçeneklerinden biriydi. Bir sürü roman kahramanı yaşamına bu yolla son vermişti. Ortada kan falan da olmayacaktı, ayrıca hiç de hoş olmayan bir görüntüyle şoka uğrayan bir görgü tanığı da olmasa güzel olurdu, ama bunu sağlamak her zaman kolay olmayabilirdi. Benim vicdanım rahattı. İlk olarak boğulma yöntemini denememiş olsaydım belki de kendime çok kızacaktım. Ama bu planın başarısızlığında benim hiçbir payım yoktu.

Bu yeni fikri hayata geçirme hazırlıkları sürecinde abartılı hiçbir şey yapmam gerekmiyordu. Kitabı yeniden raftan aldım ve hâlâ ıslak halde olmasına karşın hiç aldırmadan paltomun cebine koydum. Saç kurutma makinesiyle birazcık olsun kitabı kurutabilirdim, ama hiç sabredecek halim kalmamıştı. Bu işi bir an önce sonuçlandırmam gerekiyordu. Zaten yeterince moralim bozulmuştu, üstelik benim gibi yüksek tansiyonu olan birinin uzak durması gereken bir meseleydi bu.

Şehirdeki en yüksek binanın tepesine tırmanmaya karar verdim; aslında daha alçak bir bina olsa da olurdu,

ama böyle bir iş için en uygun yer, olabildiğince yüksek olan bu binanın en tepesiydi. Binanın en üstünde seyir platformu vardı. Şimdiki gibi havanın esintili olmadığı günlerde, ziyaretçilerin bu bölüme çıkmalarına izin veriyorlardı. Kimse kalkıp da kendisini otuzuncu kattan aşağı kazaen ya da bilerek atmasın diye platformun etrafı yüksek tellerle çevrilmişti. Eğer oradan aşağı atlayarak intihar etme niyetinde olsaydım, çok zorluk çekecektim; ama böyle bir yerden karton ciltli bir kitabı atmak çok kolay olacaktı. Zaten yeterince sorunla boğuşmuştum. Binanın tepesindeki tek kişi üniformalı bir bekçiydi. Eğer o sırada başka ziyaretçiler de olursa ve paltomun önünde bir şişkinlik olmazsa, büyük bir olasılıkla bekçinin dikkatini çekmeyecektim. Ama bekçinin dikkatini çekmiştim bir kere, adam gözlerini âdeta üstüme yapıştırmıştı, bu da işimi yapmamda beni ciddi şekilde engelliyordu. Herhangi bir şekilde harekete geçmeden önce demir korkulukların etrafında yirmi dakika kadar dolanarak şehrin panoramasını seyrediyormuş gibi yaptım.

Biri el telsizinden bekçiyi aradı; o telsizle konuşup sağına soluna bakarken, adamın bana bakmadığı bir anı fırsat olarak görüp kitabı cebimden çıkardığım gibi demir parmaklıkların üzerinden aşağıya fırlattım. Bekçinin ruhu bile duymadı. Adamın telsizde konuşmasını bitirmesi için bekledim, adama şöyle bir başımla hoşça kal

işareti yaptım, kocaman gülümsedim ve asansöre doğru ilerledim. Kuş gibi hafif ve gurur dolu hissediyordum kendimi. Profesyonel birini kandırmak hiç de öyle kolay bir şey değildir.

Zemin kata yaklaşırken zihnimde, aşağı düşen kitabın başına meraklı bir kalabalığın toplandığını canlandırmıştım. Ama kitabın düştüğü noktaya doğru yürürken hayal ettiğim manzarayı orada göremedim. Cadde işine gücüne giden kalabalıkla doluydu. Ne büyük bir ilgisizlik, diye düşündüm. Karton ciltli kitap bile olsa, bir kitabın kaderiyle kim ilgilenir ki? Ardından, etraftan geçenleri hiç de adil olmayan bir şekilde suçladığımı anladım. Aniden yukarıdan düşen bir kitapla bile ilgilenmiyorlarsa, nasıl bir durumda merhamet gösterebilirler? Yukarıdaki seyir platformundan atılan bir kitabın düşmesi gereken noktada da çevresinde de hiçbir şey yoktu.

Kötü bir önsezinin baskısıyla eve gittim, çalışma odamdan içeriye adımımı atar atmaz gerçeği gördüm. Tıpkı daha önceki gibi, karton ciltli kitap beni kütüphanedeki aynı yerde bekliyordu. Bu inatçılık artık iyice canımı sıkmaya başlamıştı. Üstelik beni seçeneksiz bırakıyordu. Bundan böyle, karşıma çıkan her soruna karşı en sert önlemi almaya karar verdim. Şu âna kadar denediklerimden çok daha kanlı intihar biçimleri vardı. Böyle bir şey en hassas kadın roman kahramanlarının başına bile

gelmişse, bir kitaba uygun olmaması için hiçbir neden görmüyordum. Münasebetsiz kitabı aldım ve doğruca tren istasyonuna gittim.

Bilet almadan istasyona girmem mümkün değildi, bu yüzden hiçbir yere gitmiyor olmama rağmen en yakın istasyona bir bilet aldım. Tarifeye baktım, bir sonraki trenin hangi perona geleceğini öğrendim ve o perona gittim. Hiçbir tanık olmasın diye treni bekleyen yolcuların yanından uzaklaştım. On dakika sonra, bir sürü vagonu çeken bir lokomotif istasyona girdi. İlk iki vagonun geçmesini bekledim, kafamı öteki tarafa çevirip üçüncü vagonun tekerlekleri altına kitabı fırlatıp attım.

Tren tamamen geçtikten sonra, raylara şöyle bir bakayım dedim, ama kitabın paramparça halini görmeye tahammül edemeyeceğim için kendimi tuttum. Çünkü kitap yok olup gitmeyi hak ettiyse de içimde ona karşı küçük bir duygusal bağ oluşmuştu. İşlerin bu raddeye gelmesine hiç gerek yoktu; ama bunun sorumlusu kitabın kendisiydi. Zaten bu mesele artık bitmiş sayılırdı. Benim de burada durup beklememe gerek kalmamıştı. Bundan sonra burada dikilip durmam, etraftakilerin şüphesini çekmekten başka bir işe yaramayacaktı.

Bu sefer, eve döndüğümde karton ciltli kitabı kesinlikle hiç hak etmediği rafta dururken görünce şaşırmadım. Üstelik kitap hiç bozulmamış bir haldeydi. Kılına

bile zarar gelmemişti. Zaten başka ne olmasını bekleyebilirdim ki? Başka türlü bir şeyle karşılaşsam hayret ederdim. Eskiye ait iyi niyetli düşüncelerimin yerini nefret duyguları almıştı. Kitaba artık bakamıyordum. Artık bu odada durmanın hiçbir anlamı kalmamıştı.

Başka ne yapacağımı bilemez bir halde, yiyecek bir şeyler hazırlamak için mutfağa gittim. Bu kitap yüzünden bütün gün sağa sola koşuşturup durduğum için ağzıma tek lokma yiyecek bir şey koymamıştım. Midem guruldayıp duruyordu ve açlık, daha sonra ne yapacağımı düşünmekten beni alıkoyuyordu. Masaya bir örtü serdim ve tabakla çatalı, bıçağı, kaşığı, peçeteyi masaya koydum, sonra gidip buzdolabını açtım. Pek fazla bir seçeneğim yoktu: bir parça kurumuş peynir, bir kısmı yenmiş bir sosis, yarım kavanoz hardal ve iki tane limon. Yani, alışveriş yapmanın zamanı gelmişti.

Buzdolabını kapatırken aklıma bir fikir geldi. İlk başta pek ciddiye almadım. Arada sırada aklımdan saçma sapan şeyler geçer. Sanırım bu herkesin başına gelir. Bu fikri kafamdan çıkarıp atmaya çalıştım, çünkü bu tür durumlarda genellikle böyle yapardım. Fikir, zihnimde kalma süresini uzattıkça bana daha da makul gelmeye başladı. En sonunda, sorunuma gerçek bir çözüm bulduğumu fark ettim. Yüzüme tokat yemiş gibi hissettim. Tabii yahu! Bunu daha önce nasıl düşünememiştim ki?

Çalışma odama gittim, kitabı kütüphanemin rafından aldım ve doğruca mutfağa döndüm. Onu tabağın içine koydum, oturdum ve peçeteyi yakama sokuşturdum. İlk önce, tıpkı midye kabuğunu ya da yaprak sarmasını açar gibi kitabın kapağını çatal ve bıçak kullanarak kaldırdım. Kitabın içinde yazılanların çok zevkli şeyler olduğu kesindi, ama bunu her kim basmışsa, o kişinin dürüstlüğüne güvenemezdim. Adı *Başka Zaman Kütüphaneleri* olan kitabın içinde kimbilir başka ne dalavereler vardı.

İçindekiler sayfasına baktığımda kitabın altı bölümden oluştuğunu gördüm. Her bölümün ayrı bir tadı olduğunu varsaydığımdan hepsini aynı anda yemem akıllıca olmazdı. Her bölümü ayrı ayrı kestim. Yemeğe başlamadan evvel, içine baharat koyup koymamayı düşündüm. Bu konuda herhangi bir tavsiyenin bulunup bulunmadığını öğrenmek için iki kapağa da baktım, ama bir şey bulamadığım için baharat deneyleriyle ağzımın tadını kaçırmak istemedim. Yine aynı şekilde, yanında en çok hangi içkinin gideceğini bilemediğimden seçimimi sudan yana kullandım. Burada hata yapamazdım.

"Sanal Kütüphane" güzel bir Rus salatası tadındaydı. Benim damak tadıma tam olarak uyması için mayonezin biraz daha fazla olması gerekirdi. "Ev Kütüphanesi" etli şehriye çorbası tadındaydı. Çok sıcaktı. Bu yüzden üfleye üfleye yedim. "Gece Kütüphanesi" biber dolmasını

andırıyordu. Biber dolmasının püf noktası olan kıymayla pirinç miktarları gayet güzel tutturulmuştu. "Cehennem Kütüphanesi" çok lezzetli bir vişneli pastaydı. Tatlılarla aram iyi değildir, ama bu bambaşka bir şeydi. "En Küçük Kütüphane" beraberinde sütlü kahve getirdi. Ben daha hafif bir şey tercih ederdim. Ama bazen fazla eleştirel olmamak gerekiyor.

Bunun ardından başka ne gelirdi bilmiyorum, ama tabağımda kitaptan sadece son bir parça kalmıştı: "Soylu Kütüphane." Her ne kadar karnım doyduysa da tabağımda bir şey bırakmak istemiyordum ve bu da beni biraz daha yemeye teşvik etti. Ağzıma küçük bir lokma alıp çiğnemeye başladım. Tadı bana pek yabancı gelmemesine karşın, bunun güzel kokulu mu mayhoş mu tatlı mı yoksa ekşi mi olduğuna bir türlü karar veremiyordum. Sanki bütün bu tatları bir arada barındırıyordu.

Yemeye devam ettim, ama ne yediğimi anlamakta zorlanıyordum. Bunun daha önce bir yerlerde yediğim bir şeye benzediğinden çok emindim. Tadını çok beğendim, hatta diğerlerinden bile çok. Son parçayı yuttuğumda yediğim şeyin ne olduğunu anlayamamanın rahatsızlığını hissettim içimde. Ama en ufak bir tatminsizliğin keyfimi kaçırmasına izin vermedim. Amacımı gerçekleştirmiştim. Tabağımda *Başka Zaman Kütüphaneleri*'nden tek bir kırıntı bile kalmadı.

Masadan kalkıp çalışma odama gittim. Kütüphanemin rafında karşıma ne çıkacak acaba diye en ufak bir korku hissetmiyordum. Karton ciltli kitap, her yerden geriye dönmeyi başarmış olabilirdi, ama şu anda bulunduğu yerden dönmesi mümkün değildi. Onun içimde bulunduğunu adım gibi biliyordum. Kapıyı ardına kadar açtım ve gördüğüm manzara karşısında sevinç içinde gülümsedim. Çirkin davetsiz misafir soylu kütüphanemi bir daha kirletemeyecekti.

TEŞEKKÜR

Yazar, "Başka Zaman Kütüphaneleri"ni satır satır okuyup çok değerli önerilerde bulunan Jeff Vander Meer'e teşekkür eder.